SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
Prenumerata metams:
Amerikoje 2.00
Kanadoje ir Lietuvoje $3.00
Pusei metų:
Amerikoje $1.25
Kanadoj ir Lietuvoj $1.50
Skelbimų kainas klauskite laišku.
SANDARA
327 E St. So. Boston, Mass.

THE LIBRARY OF THE
OCT 17 1927
UNIVERSITY OF ILLINOIS

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian Nationzl League of America.
Consisting of 95 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A. Represents over 50,000 Lithuanians in New England, and about 700,000 in the United States
SANDARA
327 E St. So. Boston, Mass.

No. 41 | Tel. So. Boston 2408 | So. Boston, Mass., Spalio-October 13 d., 1927 | Kaina 5c. | Metai XIV

Teroras prieš Lietuvius Vilnijoj

VILNIUJE UŽDARĖ 43 LIETUVIŲ MOKYKLAS

10 kunigų ir 10 civilių suareštuota

UŽDARYTA LIETUVIŲ DRAUGIJA "RYTAS"

Elta praneša, kad Vilniaus krašte uždarytos Lietuvių Draugija "Rytas", Mokytojų Seminarija ir 44 liaudies mokyklos. Suimti organizacijų pirmininkai, veikėjai ir daug kunigų.

Lietuvos Pasiuntinybė Amerikai

Washington, D. C. 1927 m. spalių mėn. 7 d.

SANTIKIAI TARP LIETUVOS IR LENKIJOS KAS DIENĄ, BLOGĖJA

"The New York Times" spalio 5 d. paduoda sekančią žinią, gautą per Varšuvą:

VARŠUVA.— **Dvidešimts lietuvių: 10 kunigų ir 10 civilių tapo suareštuoti. Juos suareštavo ir kalėjiman uždarė Vilniaus lenkų policija.**

Tuo pačiu sykiu, Vilniaus krašte, iš 120 lietuviškų mokyklų, 43 tapo uždarytos.

Lenkijos valdžia aiškinasi, kad šis Lenkijos žygis prieš Lietuvą padarytas kaipo atsilyginimas lietuviams, už persekiojimą lenkų Lietuvoje(?)

Visi suimtieji lietuviai yra kaltinami skleidime prieš lenkiškos propagandos. Jie turės stoti prieš teismą ir atsakyti.

Konfliktas tarp tų dviejų kaimynų respublikų kas dieną darosi aršesnis. To viso priežastimi yra Vilniaus klausimas, nes Vilnių Lietuva nori atsiimti.

Visos Lenkijos partijos, pradedant nuo monarkistų iki socialistų, padavė Lenkijos valdžiai prašymą, kad be jokio pasigailėjimo lietuviai butų numalšinti. Lenkijos valdžia šį incidentą perduos Tautų Lygai.

Lietuvių pasiryžimas atimti Vilnių ir jį pasidaryti savo sostine, tai nėra kas kitas, kaip tik pasikėsinimas atimti žemės plotą nuo Lenkijos, kuris priklauso lenkų tautai."

Šitaip užbaigia, aiškiai matyti, lenkų įkvėptas N. Y. Times" Tos neraminančios žinios apie negirdėtą terorą prieš lietuvius Vilnijoj ir tos iš anksto skleidžiamos lenkiškos žinios apie lietuvių pasikesinimą atimti nuo Lenkijos "lenkų tautos žemės plotus" yra tik įžanga į kokią nors labai piktą istoriją. Mes žinome, kad iš Lietuvos pusės kaip tik dabar nedaroma jokių agresingų žygių prieš lenkus, priešingai matome didelį Voldemaro valdžios lenkams nuolaidumą. Čia yra arba lenkų apgalvotas spaudimas, norint priversti Lietuvos valdžią prie nepalankių derybų, arba **atviras bandymas pasinaudoti liudna Lietuvos vidaus padėtimi.**

Jau pereitame n-ry paduotoji žinia **apie lenkų karo laivus ties Klaipėda buvo gana reikšminga.**

ŽINIOS APIE SUTARTĮ SU LENKIJA

"V-bė" gavusi "Stamford Advocate" iš spalių 3 d. kur tvirtinama buk Lietuvos ir Lenkijos vyriausybės Paryžiuj sudarę slaptą sutartį, kad **karo stovis tarp Lietuvos ir Lenkijos yra paskelbiamas baigtu, kad Vilniaus klausimas bus išrištas atskirais susitarimais** ir kad kilus karui tarp Anglijos ir Rusijos Lietuva ir Lenkija lieka neitralios ant kiek Tautų S-gos nario pareigos leidžia.

Anglija už tą sutartį Lietuvos vyriausybei žadanti 10 mil. dolerių paskolos ir 10 mil. dol. **apsigin klavimui kredito.** Sutartis laikoma paslapty, nes Lietuva bijanti, kad jos **paskelbimas sukeltų didelę protestų audrą krašte.**

Be ugnies dumų nebuna. Juk senai visi žvirbliai čirškė, kad naujoji valdžia kažką su lenkais snibždasi. Tad paskutinis lenkų smurtas prieš Vilniaus lietuvius ar tik nėra tos sutarties vykdymo pradžia?

Teko suzinoti, kad p. Romanas, kuris nesenai Palangoje nusovė d-rą Brundzą, bus teisiamas Šiauliuose.

LENKIJA NUSIUNTĖ LIETUVAI NOTĄ

Vilnius 9 spalių (U. P.) Bostono "Post" gavo žinią, kad naktį iš spalių 9 lenkų ministerių kabinetas nutaręs "padaryti žygių apsaugoti lenkų tautybei, kuri taikos keliu yra patekusi Lietuvos valdžios globai". Šitos lenkų intervencijos forma nėra žinoma, ar jos tonas yra taikus ar karingas. Spėjama, kad taikus. Buvę žiniu, kad lenkų valdžia pirmiau žadėjusi siųsti Lietuvai aštrią notą greičiau ultimatumą, reikalaujant sustabdyt represijas prieš lenkus Lietuvoje.

LIETUVOJ LENKAI NEPERSEKIOJAMI

Eltos pranešimu, spaudoje pasirodžiusios žinios lenkų mokyklų ir mokytojų Lietuvoje persekiojimų neatatinka tikrenybę. Kalbamuoju klausimu padėtis yra sekanti. Visi becenziai mokytojai nuo 1922 m. buvo skiriami su butina sąlyga paskirtu laiku įsigyti cenzą. 1926 metais leista mokytojauti 86 lenkams su sąlyga įsigyti cenzą ligi 1927 m. rugpiučio mėn. Del cenzo neįsigijimo 1926 m atleista apie 250 ir 1927 m 220 lietuvių mokytojų. Del tos pačios priežasties 1927 m. atleista 68 lenkai mokytojai. Nei viena lenkų mokykla neuždaryta. Kai kurios lenkų mokyklos neveikia neturėdamos pakankamai mokinių. Lenkų mokytojų ir nemokytojų internavimas koncentracijos stovyklose ir internuotų lenkų mokytojų atsišaukimas yra grynas Lenkų valdžios prasimanymas.

Lietuvos Pasiuntinybė Amerikai

1927 m. spalių 8 d.
Washington, D. C.

Su Latviais santykiai pablogėjo

Latvių spauda del teroro ir šaudymo žmonių Lietuvoje paėmė prieš Lietuvos diktaturą nepaprastai aštrų toną, o tą dieną, kai naujas atstovas Bizauskas buvo akredituotas Rygoj, ten įvyko didelės protesto demonstracijos prieš terorą Lietuvoj. Smetonos spauda labai piktinasi tokiu kaimynų tautos "nedraugingumu".

Ruošta pasikesinimas prieš Smetoną?

Elta praneša, kad tilpusi užsienio laikraščiuose žinia apie ruoštą atentatą prieš Lietuvos Respublikos Prezidentą Smetoną ir areštus ryšy su šiuo atentatu yra neatatinkąs tikrenybę prasimanymas.

Lietuv. Pasiunt. Amerik.
Washington, D. C.
1927, spalių 10 d.

KLAIPĖDOS SEIMELIS SUSIRINKO

Naujo gubernat. Merkio aktu Klaipėdos Seimelis sušauktas spalių 6 d 10 v. ryto.

STIPRUS ŽEMĖS DREBĖJIMAS AUSTRIJOJ

Viena. Spalių 8 d. vakare 9 val. Austrijos sostinėj Vienoje ir plačioj apylinkėj įvyko stiprus žemės drebėjimas. Mieste susisiekimas sugadintas, langai ir daiktai nukritę subirėjo ir susikulė. Žemės drebėjimas skaitomas stipriausiu laike paskutinių 50 metų. Suskaityta 23 stiprus požeminiai smugiai. Drebėjimas atsiliepė net ir Čechoslovakų sostinėj Prahoj, kur tęsėsi 4 sekundas. Austrijoj tos gamtos nelaimės nebenaujiena. Pernai įvyko Štejermarke didelis žemės drebėjimas, o aukštutinėj Austrijoj buvo dideli potviniai. Šimet rugsėjo 26 d. Lichtensteino kunigaikštystėlė veik visiškai nušluota negirdėtų vandens potvinių.

KIEK LIETUVOS PILIEČIŲ BUS ĮLEISTA AMERIKON

Amerikos konsulatas praneša, kad pagal naująją kvotą ateinančiais metais Amerikon galėsią važiuoti 344 Lietuvos emigrantai. Prašymų gi išduoti vizas esą paduota net 10,000.

EKSTRA!

SUSIRĖMIMAI PRIE DEMARKACIJOS?

Iš Varšuvos praneša "N. Y. Times," kad į Vilnių išvažiavę Pilsudskis, Zaleckis ir Želigovskis, kur visi dalyvausią Vilniuj ruošiamame "milžiniškame protesto mitinge prieš tautinių mažumų persekiojimą Lietuvoje." Padėtis esanti kritiška. Paskutiniu laiku prie Lietuvos Lenkijos demarkacijos linijos įvykę skaitlingi pasienio sargybų susikirtimai. Bostono "Evening Transcript" rašo, kad niekuomet dar nebuvo tiek rimta padėtis tarp Lietuvos ir Lenkijos, kaip dabar.

Serga Pranas Mašiotas. Žinomas Lietuvių švietėjas ir pedagogas dabar jau kelinti metai Klaipėdos lietuvių gimnazijos direktorius p. Pr. Mašiotas sunkiai susirgo. Reikalinga operacija.

Karo pavojus Balkanuose

JUGOSLAVIJOS BULGARIJOS SANTYKIAI ĮTEMPTI

Laukiama diplomatinių santykių nutraukimo

Viena. —Įtempimas Balkanuose dabar yra pasiekęs aukščiausio laipsnio po 1912 metų Balkanų karo. Nužudymas serbų brigados generolo Kovačevičiaus ir bulgarų komitadži (partizanų) siautimas Serbijos pasieny suardė visas geras pastangas pagerinti santykius tarp Bulgarijos ir Jugoslavijos. Jugoslavijos atstovas Bulgarijai atsiėmė savo pasus ir laukia įsakymo apleisti Bulgarijos sostinę Sofiją. Po to laukiama diplomatinių santykių nutraukimo, na ir karo veiksmų pradžios. Anglų ir Prancuzų atstovai daro visas pastangas įtemptai padėčiai sušvelninti ir išvengti karo. Bet vaisių maža, nes bulgarų ginkluotos bandos taip vadinami komitadži arba tam tikros rušies partizanai daro nepaliaujamus užpuolimus į Serbijos teritoriją. Komitadži terorą iššaukęs suareštavimas Jugoslavijoje makedonų studentų ir šiaip daromos prieš Makedoniją represijos Jugoslavijoj. Tarp Bulgarų ir Jugoslavų senai tęsiasi nesantaika del Makedonijos. Bulgarija teisinasi neturinti pakankamai kariuomenės suvaldyti savo partizanams ir apsaugoti sieną. Bet valdžia pasižadėjusi daryti visas pastangas, kad komitadži bandos butų sudraustos.

Bulgarijos Jugoslavijos karas

Tarp tų dviejų valstybių karas beveik jau prasidėjęs. Formaliai jis tęsiasi. Bulgarų ir Albanų partizanų buriai puola į Jugoslavijos šalį su šautuvais ir bombomis, žudo pasienio sargybas, degina valdžios namus. Viename Makedonijos pasienio miestely mušys tęsėsi veik visą naktį, kol užpuolikai buvo atmušti.

Areštai Šiauliuose

Ryšy su Tauragės sukilimu, Šiaulių kriminalės policijos viršininko įsakymu, rugsėjo mėn. 9 d. tapo sulaikyti ir pašodinti į Šiaulių sunk. darbų kalėjimą šie asmenys: Apskr. V-bos narys J. Švambaris, buv. Seimo atstovas B. Žygelis, Markelis, Jonuškis, I. Nuovados Taikos Teisėjas Linkevičius, Požėla, Stepaitis, Redko, Marcinkevičius, Krupavickis ir kiti. B. Žygelį, Linkevičių ir Požėlą rugsėjo mėn. 21 d. išleido, kiti gi visi dar paliko ir nėra žinios kas manoma su jais daryti.

Derybos del konkordato

Rugsėjo 26 d. Voldemaras pradėjęs derybas su popiežiaus Vatikanu del konkordato sudarymo su Lietuva. Popiežiui pripažinus Vilnių Lenkijai net krikščionių valdžia buvo nutraukusi visus santykius su Vatikanu. Voldemaras nori pasirodyti už patį popiežių didesniu kataliku.

Prašomas nužudė žmoną

Minneapolis. — Adolph Dyplina, nuėjęs į policijos nuovadą pareiškė, jog jis nužudė savo sergančią žmoną. Jis policijai aiškina, jog jo žmoną per ilgus metus sirgo budama baisiose kančiose ir jo prašiusi tas kančias jai padėti užbaigti. Jis neradęs kito išėjimo kaip tik ją užmušti.

Diktatorius čampionas

Turkijos diktatorius Mustapha Kemal Paša surukąs 200 cigaretų į dieną. Voldemaras, sako, taip jau po visą literį iš sykio tuštinąs. Dideli mat žmonės.

Radio kurtiems žmonėms. Amerikoje išrastas toks aparatas, kurio pagalba, pridėjus jį prie dantų, girdimas radio. Tokiu budu radio galėsią klausyti ne tik girdį, bet ir kurčiokai.

Stiklas, kaip plienas. Ispanas, inžinierius De Bovis išrado tokį stiklą, kuris gali buti drąsiai laikomas prieš veidą ir revolverio kulkos neperšaunamas. Naujam stiklui plienui pranašaujama puiki ateitis.

Dail. Varnas serga. Šį pavasarį susirgęs plaučių liga žymus Lietuvos dailininkas Adomas Varnas nesveiksta, bet blogėja ir nuvežtas į Dr. Basanavičiaus ligoninę Kaune.

Moteris pašovė teisėją Salt Lake City, Utah, laike teismo už tai, kad teisėjas palaikęs kompanijos pusę, kuri nenorėjo sumokėti $25000 už užmušimą kasyklos jos vyro. Moteris 46 metų amžiaus.

Meksikos generolų Sukilimas

Meksiko. Generolai Gomez ir Almada su savo kariuomenės sukilėlių buriais randasi Vera Cruz kalnuose ir vengia susitikime su valdžios kariuomene. Perote apylinkėse sukilėliai apmetyti iš orlaivių bombomis ir išblaškyti. Laikraščio "El Sol" pranešimu sukileliai išplėšę kraštą ir vagią kaimus ir plantacijas. Sukileliai generolai beturį kareivių tik apie 1500 ligi 2000, o valdžios kariuomenės padauginta ligi 10,000. De la Huerta revoliucionierių grupės visiškai išsklaidytos. Obregonas, paskutinis iš 3 sukilusių kandidatų į prezidentus išsikraustė į savo gimtinę Sonora. Tai laikoma ženklu, kad generolų sukilimas jau likviduotas. Generolas Caesar Lopez tačiau tvirtina, kad 30,000 sukilėlių esą kovos lauke arba pasiruošę į kovą su Calles valdžios kariuomene stoti.

Amerika į Meksikos reikalus nesikišianti ir įsakė pasienio sargyboms užlaikyti griežtą neitralumą, kad nebutų šmugliuojama sukileliams amunicija ar žmonių buriai.

Trumpos žinios

Sing Sing kalėjimo viršininkas Lowes yra vadas "Lygos mirties bausmėi panaikinti"ir su delegacija išvyko į Albany pas gubernatorių Smith prašyti, kad legislaturon butų įneštas ir palaikytas sumanymas visiškai panaikinti Jungt. Valstijose mirties bausmę. Lowes įsitikinęs, kad mirties bausmė nusikaltimų nei kiek nesumažina.

$500,000,000 nuostolių pridaro Jungt. Valstijose gaisrai pastaruoju metu ir kas met žusta per visą Ameriką nuo gaisrų apie 15000 žmonių. Nuo spalių 9 ligi 15 įvedama savaitė propagandai apsisaugoti nuo gaisrų.

Gaisrų nuostoliai Amerikoj kasmet pasibaisėtinai auga. **1903 metais gaisrų nuostolių buvo į $145,802,155. Dešimtį metų vėliau 1913 m. buvo $203,703,550, o dar 10 metų vėliau 1926 m. buvo jau $535,372,182. Šiemet gi laukiama dar didesnių nuostolių.**

1923 m. Jungt. Valst. nuo gaisrų turėjo nuostolių kiekvienas žmogus po $5.02. Tais pat metais Anglija turėjo ant vieno žmogaus gaisrų nuostolių tik 72 centu. Vokietija 28 centus, Italija ir Austrija po 25 centus, o Šveicarija vos 15 centų ir Holandija 11c. Svarbiausia gaisrų priežastis Massachusetts, New Yorko ir Pensylvanijos valstijose tai degtukai ir rukoriai.

Mussolini išmoko angliškai kalbėti ir rašyti per 2 mėnesių laiką. Jį prikalbėjusi našlė viscounto Curzono buv. Anglų užs. reik. min. žmona ir Mussolini prižadėjęs jai parašyti po 2 mėnesių laišką be mokytojo ir žodyno pagelbos angliškai.

Amerikos Chambers of Commerce pasiulė savo 1500 nariams organizacijoms referendumo keliu pravesti pasiulymą kongresui, kad butų sumažintos taksos ant $400,000,000 sumos. Chamber of Commerce mano, kad toks sumažinimas įvairių pajamų taksų yra visai galimas. Demokratai taip pat reikalauja sumažint korporacijų pajamų taksas ant $350,000,000.

Amerikos vištos padeda 760 kiaušinių per vieną sekundę, arba 24,000,000,000 per metus, kaip praneša Agrikulturos departamentas. Amerikos vištos suledančios trečdalį viso pasaulio vištų kiaušinių.

Indianapolyje apkaltintas jau penktas politikierius Virgil Vandagrift miesto viešųjų darbų tarybos prezidentas už neteisingą šėrų pardavinėjimą.

A. L. T. Sandaros Reikalai.

II APSKRITIES SUVAŽIAVIMAS

ALTS. II apskričio suvažiavimas įvyksta Hartforde, Conn. 29 Lawrence st. Labor Lyceum svetainėje, spalių 16 d., 11 val. ryto. Atstovai laukiami iš visų Connecticut valst. kuopų su plačiais įnešimais. Sandariečiai, atminkite, kad darbo šiemet turime daug. Butinai nustatykite žiemos darbų planą.

Didysis žiemos kontestas

ALTS. viceprezidentas K. Jurgeliunas susilažino su viena energinga Norwoodo kuopos Sandariete p. p. Jureniene, kad Montello ir Norwoode padvigubins "Sandaros" prenumeratos skaičių. Kurs to nepadarytų, tai iš savo kišenės užsakys trukstamų ekzempl. skaičių — visiems metams. Kas daugiau eina lažybų?

Ką turi daryti Sandarietis

Asmeninis užsilaikymas.

Buti visuomet ir su visais mandagiu.

* * *

Į kiekvieną žmogų atsinešti kaip į busimą draugą o ne priešą.

* * *

Teisybę sakyti viešai, vengti intrigų, neapkalbėti.

* * *

Pastebėtą negerą niekuomet nepalikti nepataisytą.

* * *

Nedaryti kitam to, ko nenorėtum, kad tau darytų.

* * *

Visuomet laikytis lygsvaros, o svarbiausia nenustoti upo.

Savas pas savą

Laikytis tautinės vienybės.

* * *

Ginti ir niekuomet blogai nekalbėti apie lietuvį prieš svetimtautį.

* * *

Remti savo tautinę kulturą.

* * *

Visokiuose gyvenimo reikaluose naudotis tik lietuvių patarnavimu.

* * *

Visuomet atmint, kad asmeninė gerovė pareina nuo visų buvio pagerėjimo.

Savo draugų tarpe.

Kiekvieną ALTS. narį skaityti savo draugu ir broliu. Savųjų tarpe visuomet buti atviras ir tikslus.

* * *

Kiekvieną savo organizacijos nario gerą darbą palaikyti, naudingą užmanymą paremti, o pastebėtą blogą perspėti.

* * *

Nelaimėj savo draugą narį gelbėti bendromis pastangomis kaip tikrąjį brolį.

* * *

Laikytis obalsio: vienas už visus, visi už vieną.

Santykiai su organizacija.

Nesijausti savo organizacijoje svečiu arba atliekamu, jaustis reikalingu namiškiu.

* * *

Niekuomet neužmiršti, kad esi sandarietis ir nepataikauti priešingai ALT. Sandaros principams nuomonei.

* * *

Gerai mokėti ALTS. konstituciją ir saugoti, kad ji butų vykdoma. Ar kuopa turi knygių, korespondentą, agitatorių, agentą, diskusijų vedėją; jei neturi, tai pažiurėti, kas konstitucijoj sakoma.

* * *

Dalyvauti savo kuopos susirinkimuose ir kelti posėdy bile sumanymą. Neturint iš anksto sumanymų vis tik susirinkimuose dalyvauti — sumanymai gali kilti kitam tik mintį padavus.

* * *

Susirinkimuose dalyvautojai reikalingi ne vien sumanymams iškelti, bet ir jiems priimti.

* * *

Skaitant savo laikraštį pasižymėti sekamam kuopos susirinkimui kiekvieną naują pastebėtą mintį.

* * *

Ateinant į susirikimą neužmiršti atsivesti ir naują narį, iš anksto supažindintą su ALT. Sandaros principais.

* * *

Punktualiai savo laiku atlikti savo narinio mokesnio pareigas, atmenant, kad iš narių sudėtų centų susidaro organizacijos turtas ir jais yra sukama visa ALTS. mašinerija.

* * *

Butinai žiurėti, kad kuopa turėtų savo susirinkimams salę, kad salėje butų knygynelis ir laikraščiai ir kad į savo salę butų malonu pačiam užeiti ir svečią atsivesti.

* * *

Reikalauti, kad visi draugnariai atliktų savo pareigas link ALTS. konstitucijos, bet pirma reikalaujant sutvarkyti savo.

Savo laikraščio palaikymas.

ALTS. organas "Sandara" turi buti veidrodis, kuriame teisingai atsispindėtų visas organizacijos gyvenimas su jo šiokiadieniais įvykiais ir ateities siekimais.

* * *

Kiekvienas "Sandaros" skaitytojas turi joje rasti ir savo minčių dalelę, o jei neranda, tai parašyti. Atnaujinant savo prenumeratą gauti dar po vieną naują.

* * *

Rašant nesirupinti kaip parašyti, tik žiurėti kas parašyti. Svarbu, kad kuo daugiausia minčių suplauktų.

* * *

Atminti, kad "Sandara" turi buti ne visur ieškoma, bet visur gaunama. Žiurėti, kad ji rastusi visuose kliubuose, svetainėse, skaityklose, knygynuose, gatvėje, gyvenamuose namuose ir kiekvieno lietuvio biznio įstaigoj.

* * *

Sužinojus ką nauja ar geram sumanymui kilus pagalvoti, ar žino tai ALTS. draugai, o jei nežino, tuojau parašyti "Sandarai".

* * *

Prisidėti su visomis pastangomis, kad daugėjant kolonijų žinioms, daugėtų jų skaitytojai ir garsinimai. Pas ką nors ką nors perkant reikalauti, kad duotų "Sandarai" garsinimą. Visus spaudos darbus duotai "S-ros" spaustuvei.

Kulturos darbas

Sandarietis turi buti kulturingas darbe ir apsiėjime ir pavyzdingas **Amerikos Lietuvis.**

* * *

Dalyvauti kulturos, meno, švietimo draugijose, kurios tik turi tikslo kelti, sąmoninti ir šviesti lietuvių mases.

* * *

Kiekvieno sandariečio vaikai turi mokėti lietuviškai ir buti ruošiami suaugę tapti pavyzdingais tėvų idealų paveldėtojais. Kur pavieniui to negalima padaryti, reikalauti visai kuopai susidėti bendrai savo jaunaja karta rupintis.

* * *

Žiurėti, kad prie kuopos įsisteigtu Jaunimo Sandaros ratelis einant Jaunimo Sandaros istatais ir rupintis to ratelio globa, kad butų siekiami įstatuose nužymėti tikslai.

* * *

Sekti knygu rinką ir prižiurėti, kad kuopos knyginiukas parupintų visus naudingus naujus lietuviškus leidinius.

* * *

Žinoti, kad knygos yra leidžiamos ne lentynoms, bet sielai papuošti, tad žiurėti kad jos butų skaitomos, ne lentynoj dulkėtų.

Siekti, kad sveikame kune butų sveika dvasia.

Naujų kuopų steigimas.

Kiekvienoje lietuvių kolonijoj turi buti ALTS. kuopa, kur tokios dar nėra reikia įsteigti.

* * *

Ne tiek svarbu, kad kuopa butų skaitlinga, kiek kad butų veikli. Laikytis taisyklės, kad reikalas yra ne kiekybėje, o kokybėje.

* * *

Naują ALTS. kuopą einant statutu gali įsteigti 5 žmonės, patys susitarę arba kaimyninės kuopos organizatoriaus surasti.

* * *

Susirinkę nemažiau 5 žmonės, susipažinę su ALTS. principais, išrenka valdybą iš savo tarpo: pirmininką, sekretorių, iždininką, sudeda narinius mokesnius ir pasiunčia centr. su pranešimu apie naujos kuopos įsisteigimą ir valdybos sudėtį. Centras įregistruoja, atsiunčia čarterį ir literaturos ir nariam nuo kuopos įsisteigimo dienos pradeda siųsti "Sandarą".

* * *

Naujos kuopos pirmu darbu turi išjudinti vietos lietuvių kulturinį gyvenimą, suruošant visokių parengimų, prakalbu su programomis, vakarėlių, draugiškų vakarienių ir kt.

Skaitytojų Balsai

SANDARAI NAMO ĮSIGIJIMAS

Sandarai namo įsigijimo klausime ir aš noriu trumpai išsitarti. Lietuvos Atstatymo Bendrovės yra namas New Yorke nupirktas. Didžiuma šėrininkų yra sandariečiai, daugiausiai šėrų parduota per sandariečius. Iš tų šėrų jokios naudos nėra. Ar mums sandariečiams yra koks išrokavimas ilgiau laikyti L. A. B-vės šėrus jei iš jos nėra naudos? Žydeliai pradeda biznį atmatoms mieste rinkti ir į keletą metų stoja milijonieriais, kad moka kaip verstis. L. A. B-vė buvo sukelta kapitalo netoli pusės milijono. Nemokėjo musų vadai biznio varyti. Kad sunaudojus geram tikslui likusius trupinėlius, sandariečiai, paveskime savo L. A. B-vės šėrus Sandarai, demokratijos idėjai. Aš esu tvirtai įsitikinęs, kad visi sandariečiai savo šėrus perves Sandarai. Aš turiu vertės 100 dolerių. Sandarai parvedu.

Tegul Sandara tapusi tos B-vės šėrininku, pažiurės kas dar galima iš tų šėru padaryti, ko yra verta pati L. A. B-vė, žodžiu turėdama visų Sandariečių šėrus Sandara turės jų daugumą, jos balsas bus sveriantis ir ji galės, jei ras reikalo tą dykai stovintį LAB-vės namą pervesti Sandarai, arba įkeisti jį su bile kuria vieta aprinktame kitame mieste. Toks namas vietoj dykauti pataptų musų kulturos ir politikos centru. Taip jau čia galima butų perkelti T. M. D-jos knygynas.

Aš esu įsitikinęs, kad tokiam kulturos tikslui namą perleisti nė kiti šėrininkai nesipriešins, o jei kas reikalautų, galima butų jam atlyginti pagal to laiko šėrų vertybės.

Antras mus užmirštas klausimas

Atmenat gerai, sandariečiai, kad Chicagoje buvo įsteigtas dienraštis "Lietuva", bet ačiu Chicagiškiems graboriams jie tą musų kulturinę tvirtovę sunaikino del savmylybės. Aš esu jos šėrininkas, nedaug turiu, vos už $10. "Lietuvos" B-vė nėra subankrutijusi, bet man kaipo šėrininkui už išparduotas mašias ir kitą inventorių nieks nepranešė ar gauta pinigų ir keno kišenėj užsislėpę gludi? Reikėtų Chicagos sandariečiams ant vietos viską ištirti ir pranešti kap dalykai stovi. Ateityje tokių žmonių neprileisti prie svarbesnio visuomenės veikimo. Sandara turi informuoti, tuli vadinasi daktarais, bet praktikoje esti graboriais

M. Kasparaitis

Atsišaukimas į geros valios Tautiečius ir Sandariečius.

Vyrai! Padarykime laikraštį "Sandarą" dienraščiu, o jei ne, tai nors einančiu po 3 sykius per savaitę. Musų garbingos organizacijos ALTS. ir TM. D. kampininkauja. "Sandara" neturi savo geros spaustuvės, T. M. Dr-jos knygos pelėja kur sklepe sumestos ir mes tautiečiai aimanuojame, kad reikia toms dviem kulturos organizacijoms nuosavaus namo.

Man vieną gražią dieną atėjo mintis į galvą, kad mes tautiečiai ir tėvynės mylėtojai turime auksinę progą greitai ir lengvai tuos visus dalykus atsiekti. Juk mes Sandariečiai ir Tėvynės Mylėtojų Dr-jos nariai didžiumoj turime Lietuvos Atstatymo Bendrovės šėrus pirkę. Jie guli be vertės, tad paaukaukime juos Sandarai ir TM. D-jai, tai ir turėsime savo kulturos tvirtovės namą. Tas namas, kurį turi L. Atstatymo Bendrovė neneša mums šėrininkams jokios naudos, o paaukavus šėrus minėtoms musų kulturos įstaigoms butų dešimteriopa nauda, kaip musų minėtoms kulturos įstaigoms, taip ir mums patiems. Aš pirmas savo $80.00 šėrą aukoju ALT. Sandarai. Pastatykim musų ALTS. ir TMD. ant tvirtų pamatų, o bus atliktas milžiniškas kulturos darbas musų Lietuvių išeivijai ir patys tuo džiaugsimės ir didžiuosimės. Mes nenorime ir neturime patekti svetimųjų globon, kaip kaikurios lietuvių organizacijos yra patekę Romos ar Maskvos globon. Mes tautiečiai lietuviai norim, galime ir turime buti sau žmonės laisvi ir nepriklausomi!

Baigdamas kviečiu visus taip pat neužmiršti Sandaros Realty Trust šėrų nusipirkti. Aš perku vieną šėrą; tai viską sudėję padėsime Sandarai įsigyti ir namus ir mašinas. Tad, vyrai, pajudinkime žemę!

Jonas Skinderis
Milwaukee, Wis.

NAUJI NARIAI ISTOJO SANDARON

Prie 15 kp. Bridgeport, Ct.
Jonas Janušaitis,
Stasys Yanušas.
Prie 23 kp. Chicago, Ill.
J. Kaulinas.

VISOMS SANDAROS KUOPOMS.

Pranešame visoms Sandaros kuopoms, jog iš centro pasiuntinėjome labai svarbius laiškus. Kuopų valdybos, gavusios laiškus, tuoj padarykite pasitarimą, aptarkite ir centrui praneškite, kas del pakeltų klausimų bus nutarta. Taipgi tuoj šaukite kuopų susirinkimus ir aptarkite bėgančius veikimo reikalus ir abelnai nusistatykite planą žiemos sezono darbams.

A. PLEVOKAS PIRMUTINIS.

Paskelbus Sandaros vajų p. A. Plevokas pasirodė pirmutinis. Jis užėjęs į Administracijos ofisą paklojo dvi dolerinę ir sako: "Štai du doleriai iš manęs kaipo Sandariečio Sandaros reikalams. Aš esu senas žmogus ir neturiu galimybės gauti ir ieškoti naują narį, tai atlikdamas savo užduotį finansiškai atsilyginu. Tegul taip padaro kiekvienas Sandarietis, tai mes turėsime geriausią spaustuvę ir busim nepajudinami."

Sandariečiai, ką pasakysite ant šio p. Plevoko pareiškimo?

LIETUVIAI, MOKINKIT VAIKUS!

Prasidėjo mokslo metas. Vienur kitur veikia, kitur atsidaro lietuvių kalbos mokyklėlės. Atminkite, kad tie kurie mokyklomis rupinas, jie rupinas jaunosios lietuvių kartos reikalu. Tad nė vienas tėvas ar motina neprivalo užlaikyti vaikus namie. Siųskite, kad išmoktų lietuviškai gerai skaityti ir rašyti. Kur mokyklos nėra, darykite visas pastangas jai įsteigti. Tas darbas jusų pačių likimo reikalas.

"Ką aš turiu daryti, kad mano vyras vakare butų namie?" — "Tamsta turi pati išeiti iš namų".

Lietuvos žinios

TAURAGĖS NAUJOS AUKOS

Sušaudyti, pasmerkti, suimti

Rugsėjo 15 d. nuteistųjų pavardės jau paskelbtos. Nuteistiems ant sušaudymo: Žukauskui Kaziui, Kuisiui Pranui, Gailiui Vladui, Bartkui Juozui, Lužai Vaclovui, Kazlauskui Ignui ir Sidorui Broniui mirties bausmę pakeitė sunkiųjų darbų kalėjimu ligi gyvos galvos.

Nuteistojo Milkeraičio Jono prašymas liko atmestas. Milkeraičiui Jonui teismo nutarimas įvykdytas, reiškia sušaudytas.

Bedorfą Richardą, Fliotovą Julių, Sadauską Augustą, Rudminą Juozą, Lukošių Antaną, Petrauską Joną, Zakarą Stasį, Šiagždą Joną ir Kaminską Vincą nubausti sunkiųjų darbų kalėjimu iki gyvos galvos.

Šlionį Joną nubausti 20 metų sunkiųjų darbų kalėjimo;

Nuoką Voldemarą — 15 metų sunkiųjų darbų kalėjimo;

Berkovą Gustavą — 10 metų sunkiųjų darbų kalėjimo;

Buikį Joną — 3 metais paprasto kalėjimo;

Dobilo Antano bylą Karo Teismas nutarė išskirti kvotai papildyti.

****

"Idische Štimme" praneša iš Šiaulių, kad ten suimtas taikos teisėjas atsargos majoras **Linkevičius**, Šiaulių miesto savivaldybės narys **Švambarys** ir faktiškas "Šiaulių Naujienų" redaktorius **Požėla.**

Kaune suimti **buv. Tauragės burmistras Bildušas ir "Jaunimo" redaktorius Beleckas. Bildušas nugabentas į Tauragę.**

KOKIE ŽMONĖS TEISIAMI KARO LAUKO TEISME

Pasitvirtinus žiniai, kad **Kaune suimtas** ir išvežtas Tauragėn Jonas Bildušas, kurio tolimesnis likimas nebežinomas, dedame trupučį turimų apie jo asmenį žinių.

1917-1918 met. mokytojavo Pajurio pr. Mokykloj. Organizavo dar esant vokiečiams Pajurio valstiečių sąjungą.

1919 m. vasario mėn. tapo jau išrinktas į Tauragės Apskrities Valdybą; tvarkė apskrity finansų skyrių ir socialę apsaugą.

Tais pačiais metais tapo išrinktas Apskrities valdybos pirmininku.

Vėliau paskirtas Finansų ministerijos Tauragės apskrities karo nuostoliams apskaityti komisijos pirmininku.

1920 m. įėjo į Steigiamąjį Seimą, Valslt. Sąjungos sarašu.

1921 m. rudenį iš Seimo grįžo Tauragės Apskrities Valdybon, kame dirbdamas, dirbo drauge padėdamas paruošti Klaipėdos atvadavimo darbą.

1925 m. išrinktas Tauragės miesto burmistru, kuriuo iki šiol išbuvo.

1919 m. organizavo Tauragės apskritvje šaulių sąjungą, kovėsi Tauragėje su kolčakiniais, šiems užpludus Žemaitiją.

Šaulių Sąjungos Centro Valdybai supirkinėio ginklus Klaipėdos krašte, pats juos gabendamas per prancuzų ir vokiečių saugomą sieną. Taip pat pirko Klaipėdos krašte ginklus apginklavimui Tauragės savanorių pulko.

Laike Klaipėdos atavadavimo buvo Tauragės apskrities Klaipėdos kraštui šelpti komiteto pirmininkas, Komitetas šelpė sukilėlius produktais ir rubais.

Įsteigė ir redagavo "Žemaičių Balsą".

Nuo pat pradžios visą laiką Taurages apskrities Valstieč. Liaudininkų komiteto pirmininkas.

Be to jis studijavo teisės mokslus Liet. Universitete.

KAIP GYVUOJA SPAUDA LIETUVOJE

"Savaitės įvykių Šiaulių Naujienos" rašo: "Pereitą penktadienį Šiaulių karo komendanto nutarimu konfiskuotas vienkartinis leidinys "Įdomiausios Šiaulių Naujienos". Jų vietoje vėliau išėjo "Šių dienų Šiaulių Naujienos".

KĄ VEIKIA LIETUVOS ŠAULIAI

Natkiškiai (Klaip. kraštas.). "Lietuvos Kel." deda tokią korespondenciją: Klaipėdos krašte sukilimas (Taurages) jei ir nesukėlė didesnio nerimo, tačiau teko susirupinti šalimai Klaipėdos krašto besivystančiais neramumais. Kaip ir visoje Lietuvoje, Šaulių Sąjungos vietos buriai budriai sekė įvykius ir pirmą po sukilimo vakarą nešė sargybas. Ypačiai pasižymėjo Natkiškių šaulių burys su burio pirmininku Bišovu pryšakyje. Paskliudus gandams, kad sukilėliai iš Taurages eina link Sartininkų ir gali ateiti į Natkiškius, Natkiškių šaulių burio šauliai susirinkę nešė sargybą. Benešant sargybą sutiko tris nepažystamus įtartinus keleivius. Šauliai atsargiai sulaikė. Sulaikant nepažystamieji numetė savo ginklus į esamą prie plento ravą, kad jų neįtartų, bet sargybiniai tai pastebėjo ir čia pat paėmė jų numestus ginklus ir šovinius. Sulaikytieji jokių dokumentų ne turėjo, sakėsi esą Vidoras Bronius, Paulauskas Stasys ir Paulikas Jonas. Pradėjus tardyti tuojau prisipažino dalyvavę Taurages sukilime. Paskiau suimtieji buvo perduoti atvykusios kariuomenės sargybai. Be to Natkiškių šauliai drauge su kariuomenės sargyba nuvyko į Sartininkus, bet jau sukilėlių nerado ir tik suėmė porą pasilikusių sukilėlių, kurie buvo prisidėję prie policijos nuginklavimo.

ŠAULIŲ SĄJUNGOS ATSTOVAS AMERIKAI

Vėlesnėmis žiniomis patirta, kad Liet. Šaulių Sąjungos atstovu į Ameriką čia kurti šaulių burius (?) įtvažiuosiąs Rapolas Skipitis. Adv. Rap. Skipitis yra Ukininkų Partijos gimdytojas, "Ukininko Balso" redaktorius, pradžioj buvęs šalininkas perversmo valdžios ir tik po kelių mėnesių, pamačius kad atliko judos rolę, su savo partijėle pasitraukęs opozicijon.

Plentų smalavimas Lietuvoje įeina į madą. Smaluojami plentai palei Palangą ir Birštoną. Tai bus visai kaip Amerikoje.

Kastantas Galkovskis,

Lietuvių kompozitorių siluetai

Oi dainos dainelės,
Jus tiktai man vienos
Galit nuraminti
Ir pasaldyt dienas.
Vienožinskas.

Tiesą pasakė poetas Vienožinskas, nes per visą lietuvių kompozitorių muzikos meno kurybą kiaurai pereina jų širdžiai sava, artima ir maloni lietuvių liaudies daina.

Negana to, kad visa chorų kuryba, visi romansai, giesmės tėra vien liaudies dainos, bet ir, pav., toks Naujalis rašydamas noktiurną fortepianui visą savo kurinio vidurį paveda dainelei: "Močiutė mano"; toks Šimkus visus savo įdomius siužetus fortepianui sukurė tos pačios lietuvių dainos pagrinde ir tt. ir tt.

Priežastys tam tokios:

Iš vienos pusės karšta meilė ir prisirišimas prie savo šalies ir tautos. Iš kitos — lietuvių liaudies dainos grožybė, turtingumas, begalinis įvairumas ir lankstumas leidžia jai lengvai ir laisvai sutilpti į kokią norint meno lytį, į kokius norint rėmus.

Lietuvių liaudies daina atsispindi visais žmogaus dvasios gyvenimo atspalviais. Čia ji lengva linksmutė, o ten beviltė vargo prislėgta; čia ji pasijuokia, pasisaupo, o ten vėl surimtėja. Ji gali ir svajoti, ir religinį jausmą reikšt, ir rusti pasidaryti, ir vėl atlėgti, lėtutė pasidaryti, arba vėl palakioti pasakų pasaulyj, o paskui pasinerti mistikoj. Žodžiu, ji gali tiekti dangišką ir žemišką dvasios nuotaiką.

Surašytų dainų skaičius jau didžiulis. O kiek jų dar liko žmonių lupose ir širdyse?!

Del to ir netenka stebėtis, kad beveik visa vokalinė lietuvių meno muzika ir vyriausi istrumentalinė yra dainuškos...

Istrumentalinės muzikos nedaug, išskyrus Čiurlionį ir dalimi Šimkų.

Orkestrinė ir operinė kuryba vos teprasideda ir tebelaukia išprusties.

Pabudęs iš ilgo ir sunkaus miego ir jau suskubęs pasirodyti visa eile vardų lietuvių muzikos meno genijus ir tebestovinčią dirvonais operos ir simfonijos sritį veikiai išdirbs, įsės ir iš jos derlaus vaisiaus susilauks.

Lietuviai jau turi savo muzikos meno genijų — Čiurlionį. Turi talentingą Šimkų, ir visą įvairaus laipsnio ir pajėgumo (neretai jau baigusių muzikalį mokslą) talentingų ir gabių kompozitorių plejadą.

Remdamasis ta kuklia medžiaga, kuri man pateko į rankas, pasistengsiu trumpai juos apibudinti.

Juozas Neimontas.

Juozo Neimonto 8 dainų mišram chorui rinkinys palieka malonaus, tauraus įspudžio.

Geras muzikos skonis, gilus jautrumas, didelis sumanumas (ypač dainoje su gegutės kukavimu arba 8-je dainoje, kur labai įdomiai ir gerai išvestas fugato.

Matyti, kad rinkinio autorius akompanimento ne "pramanė" bet išgirdo jis savo širdy, išgirdo visa sava, artima, o išgirdęs tik surašė, "neieškodamas gudrybių."

Štai muzikalis lietuvaitės mergelės ir bernelio atavaizdas (Trečia daina: "Berneli šiokis")· Nepaprastai jautriai atsiliepia į dainos žodžius ir dainelės melodija ir akompanimentas, kurį davė chorui Neimontas·

Melodijoj, jos muzikos žodžiuose motyvuose yra du muzikos kalbos posakiai. Pirmas motyvas — linksmas, gyvas, bet švelnus kreipimasis į berneli. Antru motyvu klausiama — grakščiai, o gal kiek ir pasityčiojant. Ir vėl kreipimosi motyvas, vėl pora klausimų, bet jau tvirtesnių, griežtesnių.

Ramus Neimono akordai puikiai apibudina gerą bernelio ir lėtą mergelės vaizdą. Įdomus giliai sumanytas ritmiškumas, vaizduojąs lieknumą, lankstumą, lyg jaunuolėlio ar jaunuolėlės laisvą eisena.

Stebėtinai susidariusi šeštos dainos melodija: "Plaukiau per jurą". Joje juntama jurių platybė, didybė ir kartu ramybė,— tai pirmas motyvas. Antras motyvas — begalinis tolis, kurį mato plaukią jurėmis.

Čia pravartu pabrėžti simetringumas tarp motyvų lietuvių liaudies dainoje· Daina ryškiai pasiskirsto į savo motyvus· Muzikos branduolys apčiuopiamas. Jis išauga planingai.

Visa tai rodo, jog lietuvių liaudis yra labai muzikali, jos siela jautri ir tauri.

Kompozitorius Neimontas ir šiai melodijai atatiko tokią harmonizaciją, kuri pilnai susmieja su daina į vieną vienetą. Daina tik papildyta, dar ryškiau pabrėžtas jos pagrindinis pobudis: rimtis, didybė platybė.

Juozas Žilevičius.

Išėjo Peterburgo konservatoriją kompozicijos teorijos klasėj. Dabar Kauno operos teatro direktorius. Lietuvių choro ir solo dainų autorius.

Sustosime ties jo daina (N 5) sopranui su smuiku: "Močiutė širdelė". Balsas gieda lietuvių liaudies melodiją, o smuikas su fortepianu dainos dugne audžia prašmatnus ritmo atžvilgiu, charakteringus raštus· Tiesa, šiame akademinės kurybos darbe lyg juntama kiek sausumo, galvojimo, į ką šis autorius ir bendrai, rodos, yra linkęs·

Juozas Naujalis

Kauno katedros vargonininkas, seniau vedė vargonininkų mokyklą, dabar Kauno konservatorijos direktorius.

Tai lietuvių muzikos patriarchas. Daugelio bažnytinių ir pasaulinių choro kompozicijų autorius; sonetai, dainos vienam balsui su fortepianu; duetai, fortepiano veikalai.

Švelnus lirikas. Lengva harmonizacija; vengiama drąsių moduliacijų; ritmai lygus, tarsi plaukimas, — tai Naujalis muzikas, ramus, griežtos lyties, švelnių, jaukių tonų piešinys.

Fortepiano noktiurne Naujalis taip pat pasilieka ištikimas pagrindinei savo kurybos nuotaikai. Pirmosios noktiurno dalies lytis dialoginė. Ištęstinės, ryškios melancholinės frazės kartojasi tai aukštajame moterų registre, tai vėl žemajame vyrų. Antrą noktiurno dalį sudaro lietuvių liaudies daina: "Močiute mano, širdele mano", taip pat patiekta dialogiškai. Ir pasibaigia ši darni, švelni idilija tyliai liuliuojama tos pačios dainelės: "Močiute mano" akordais.

Julijus Štarkus

Plati, susimąsčiusi jo daina: "Siuntė mano motynėlė į jureles vandenėlio". Nuoširdi, maloni melodija dailiai išsiskiria įdomiai sugalvotame Štarkaus akompanimento dugne· Nuo pradžios ligi pabaigai girdėti atsidusėjimo, tarsi tautos vaitojimo motyvas.

Česlovas Sasnauskas.

Mirė prieš vienuoliką metų. Vargonininkavo šv. Kotrynos bažnyčioj Peterburge. Vienas pirmųjų lietuvių kompozitorių — Naujalis ir jis.

Bažnytinė muzika, pasauliniai chorai, kantatės, liaudies dainos, — tai jo kuryba.

Jo dainoje "Karvelėli mėlynasis", kur paimta liaudies dainelės tekstas, švelni, kukli, liriška melodija nepaprastai darniai harmonizuota su tuo tekstu. Ramus, plaukte plaukiąs ir labai skambus akompanimentas dar labiau sustiprina tą švelnų, malonų lirizmą, kurio· pilnas šis ramus, tylus meilužės pasiilgimas.

Alena Stanek-Laumianskienė

Labai gera pianistė, baigusi Maskvos konservatoriją. Prieš karą mokė Vilniaus Valst. Muzikos Mokykloj. Dabar Kauno konservatorijos profesorė. Labai gabi kompozitorė. Romansai, dainos, ffrtepiano, smuiko, violončelės, pjesės. Įdomios jos pjesės smuikui: "Tarantelė" ir "Mozuras".

Tarantelė— viesulu siaučiantis pietų šokis, gyvas ir aistringas. Mozuras prasideda ir baigiasi gražia melancholine melodija, kuri apsupa vidury esantį melodingą pasakojimą apie tą senesnį gyvenimo laikotarpį, kada linksmintasi ir mylėta.

Kun· Teodoras Brazis·

Bažnytinis ir pasaulinis kompozitorius. Teoretikas. Jo įdomioj kuryboj šiek tiek jaučiama sausumo ir muzikalinio pedantizmo.

Įdomiai, darniai, pavirkiai ir gražiai parašyta jo jaukus choro muzikos vaizdelis "Lėk, sakalėli, per ežerėlį" (Nr. 15)

(Bus daugiau)

AKORDAS

GELEŽINIO SENBERNIO NUOTIKIS

Benuobodžiaudamas atsiminiau vieną dar neišnaudotą progą: kai kada buvęs geras draugas dabar naujai vedęs stambus biznierius Juozas Balionis kartą klube susitikus buvo pakvietęs pas save svečiauti.

Daugiau negalvodamas kepurę ant galvos, ir pro duris.

Buvo gana vėlybas vakaras ir tamsu. Buvusio draugo butą ir duris suradau be ypatingų kliučių: nusitelkęs upas stačiai man pro dantis švietė. Bečiupinėdamas skambučio, viduj išgirdau ploną aiškią komandą: "žengte, marš! viens, du, trys! — Į taktą kažkas lyg dramblys tupčiojo, net durys birbė.

— Bene į kazarmes patekau, pamaniau ir buvau besitraukiąs atbulas. Bet smalstumas už bailumą drąsesnis· Butinai norėjau pamatyti, kas ten viduj dedas, ir grįžęs ėmiau spausti skambutį·

Niekas neatidarė.

Bandžiau paspausti rankeną— spaudėsi. Bandau daryti duris — darėsi. Ir štai ką pamačiau. Balionis su cilinderiu ant galvos, fuldresę pasidėjęs, rankomis, kuriose tebelaikė reikalingiausias susisiekimo priemones — lazdą ir umbrelą, lyg nupeštas kalakutas sketerodamas, atsargiai vaikčiojo po kambarį. Jauna grakšti žmona minkštoj kėdėj sėdėdama, samčiu dirigavo ir skaitė: viens, du, trys... Mane tikrai užimponavo. Mano buvęs draugas prakaitą braukdamas, susikaupęs vaikščiojo ruimo grindimis, taikydamas linkstančias ir truputį išklibusias kojas į vieną lentą. Baigęs vieną lentą jis visu kunu sukosi vietoj aplinkui ir žengė ant kitos lentos.

Nežiurint paklibusios eisenos mano draugas toj dresuroj rodė tiek pažangos, kad budamas blaivas tikrai galėtų viela vaikščioti. Juo arčiau lentos galo, juo komanda buvo greitesnė: viens, du, trys, viens du trys!

— Dar dar vieną lentą, greičiau, vikriau! viens, du, trys! šaukė žmona samčiu mojuodama·

— Aš del tavęs, Onute, kas dien mielai visų kambarių grindis išvaikščiočiau— kalbėjo Juozas· ir padarė tokį vikrų kojų triuką, jog pati Ziegfield Follies šokėja galėtų pavydėti, deja, kaip ir reikėjo laukti, lygsvarą paleidęs sugriuvo prieš savo valdovės sostą. Neišlaikiau ir aš neįsikišęs.

— Tamsta esi barbaras, Neronas, Karakalla, Torkvemado! sušukau angotarpy stovėdamas ant Juozienės: tamsta baigi baigti tokį vyrą. Tas žmogus gyvas į dangu nueis, taip kantriai iškentęs tamstos inkviziciją —urzgiau svetimuose namuose.

Abudu nustebę sužiuro į mane. Ligi šiol abudu užimti, jie manęs nepastebėjo, kaip angotarpy stovėjau, nei girdėjo, kaip skambutį draskiau.

Abiejų kaktose rinkosi raukšlės, akys pradėjo žaibuoti. Galop žmona pratruko pirmoji: — O tamstą kas prašė kištis į šeimos reikalus? Kokia teise ardote šeimynos laimę? Tuojau reikalauju satisfakcijos! Juozai, ko lauki?

Juozas pradėjo raityti rankoves, rengėsi ne juokais gauti čempionatą!

— Bus garo! pamaniau ir savysaugos instinktas patarė paraližuoti betvinkstančią pykčio energiją, neitralizuojant vieną pusę. Tuo objektu turėjo ir toliau likti Juozas.

— Tai vadinate šeimynos laime?! Man jinai truputį nesuprantama. Gal dėlto, kad nėsu tokios bandęs, pradėjau kalbėti ir čia jau nupasakojau nuo pat pasaulio įkurimo pradžios tuos, tiesa, neskaitlingus žmonos vyrui meilės pavyzdžius, cituodamas Koraną, Biblija ir Sanskritą, kur vaizdžiais paveikslėliais griaudenamas žmonų vyrams neklusnumas.

— O čia, sakau, kas — žmona vyrą samčiu valdo!

Tai paveikė· Vyras pradėjo iškalbingai žvilgsėti į žmoną, ši — kaisti· Pagaliau nuleidusi akis tarė: — Aš juk iš meilės tai darau... Matai, tamsta, vyras įgudo vaikščioti į klubą, mane palieka vieną, grįžta išgėręs. Kaip gi kitaip patirsiu, ar jis gėręs grįžo ar ne. Liepiu pavaikščioti viena lenta, jei pataiko, vadinas blaivas, jei suklumpa, reiškia — gėręs·

— Ar negeresnis butų kitas budas, kurį aš žinau? sumečiau pasiulyti.

— Butent, koks? susidomėjo gražioji žmona.

— Butent, ištirti kvapą, tariau.

— Kaip tai padaryti?

— Pabučiuoti.

— Tiesą sako, kaip Dievą myliu! apsilaižė net Juozas·

— Turi buti vertas, nusipelnyti, pastebėjo žmona·

— Manau, skaisčioji leide, kad tamstos vyras, vykusiai išvaikščiojęs tiek grindų, ne vieną nusipelnė, bet aš bent taip atlupčiau —nuo kiekvienos lentos po vieną pabučiavimą.

— Tiesą sako svečias, kaip Dievą myliu! nerimo vyras.

— O gal ir tiesą sako, dėkingai į mane pažvelgusi sutiko Juozienė, ir pasiruošė bučiams kuriuos lyg alkanas tetervinas putinus puolė skinti vyras.

Užmokesnis pagal akkordo, pamaniau ir nesulaukęs bučkio galo išėjau. Kitą dieną Juozai abudu aplankė mane, atsiprašydami, kad tą vakarą nebepajutę kada aš išėjau.

o———o———o

Pamokose apie šeimyną sakoma, kad "mergaitės, kai jos ateina į protą, jos išteka"— Gali buti; taip pat yra tikra, kad vyrai, kai jie ateina į protą, jie paprastai esti jau apsivedę".

o———o———o

Londone yra mada, kad moterys eina per vestuves į bažnyčią apsirėdę elegantiškais senoviniais rubais. Delto daugybė moterų labai uoliai lanko istorijos muzėjus. Galbut šiuo budu ir lietuvių moterų butų galima į kokį muzėjų nusivesti.

o———o———o

Viename garsinime rašoma, kad moterų drabužių mados keičiasi lyg jurių antplaudis ir atoslugis. Dabar mes galime pasakyti, kad šių dienų moterys yra pasiruošusios potviniui.

o———o———o

Šiandien žmonės taip mažai bekalba apie savo idealus. Tai ir suprantama. Seniau žmonės savo idealus nešiodavosi krutinėje, dabar kišeniuj.

o———o———o

Patartiniau yra savo supratimą reikšti per tuos dalykus, kuriuos nutyli, kaip per tuos, kuriuos išpasakoji· Pirmasis yra dalykas išminties, antrasis —tuštumo.

o———o———o

Eidamas į karą pasimelsk sykį, išplaukdamas į jurą — du kartu, o jei važiuoji apsivesti— pasimelsk tris syk.

Kas šiandien nepadeda kovoti tas yra jau sumuštas.

Liga žmones sulygina: visi sergą turi vienodą norą — pasveikti.

Trumpa Muzikos Istorija.

LIETUVIAI.

Daugiausia lietuvių muzikai pasidarbavęs yra tai kompozitorius Mikas Petrauskas, kuris vien tik liaudies dainų (neskaitant daugybės jo originalių melodijų), yra sukompanavęs apie 500 (jei ne daugiau) atskirų melodijų·

Sekant M. Petrausko darbus visur rasime jį pirmu. Pradedant nuo pirmos lietuvių operetės (kurių jis yra pagaminęs virš dviejų tuzinų) M· Petrauskas visur pirmas. Per jo trusą, įsigijome pirmą lietuvių didelę operą "Eglė Žalčių Karalienė", kurią pirmu kartu jo pastangomis pastatė Bostono "Gabija". M. Petrauskas, pirmas uždėjo "Lietuvių Muzikos Konservatoriją" Amerikoj, kurioje išsiauklėjo daug žymių muzikų ir dainininkų. M. Petrauskas yra irgi pirmu mokytoju seniausio, didžiausio ir stipriausio visoje Amerikoje "Birutės" choro Chicagoje.

M. Petrauskas yra vienas iš visų lietuvių veikėjų plačiausiai žinomas. Nerasi to kampelio, kaip čia Amerikoje, taip ir Lietuvoje, kur nebutų žinomas Petrausko vardas, kaipo kompozitoriaus ir dainininko. Tukstančiai lietuviškų chorų dainuoja su pasigėrėjimu jo paruoštas dainas· Nei vienas lietuvis muzikas nėra davęs tiek koncertų, kiek M. Petrauskas. Nerasi lietuvio, kuris nebutų girdėjęs Petrauską dainuojant ypatiškai ar rekorduose·

Antras žymus ir mylimas lietuvių kompozitorius tai Stasys Šimkus. Jo kompozicijos plačiai žinomos ir mėgiamos, kaip Amerikoje taip ir Lietuvoje. S. Šimkus savo muzikos skoniu, žymiai skirias nuo visų lietuvių kompozitorių.

Juozas Naujalis, yra žinomas kaipo Lietuvos vargonininkų "tėvas" ir kompozitorius bažnytinės muzikos. Naujalis yra parašęs daug ir liaudies dainų, bet jos amerikiečiams lietuviams nedaug žinomos.

Tai tiek apie senesniuosius musų žymius muzikos kompozitorius.

Dabartiniu laiku, kaip Lietuvoje, taip Amerikoje išsiauklėjo daugiau rimtų lietuvių kompozitoriu k. t. Juozas Tallat - Kelpša, Gruodis, kun· T. Brazis, Kačanauskas, Žilevičius, Stanek-Laumenskienė, Pocius, ir keletas kitų. A. Vanagaitis, kaipo komikas, pasižymėjo savo komiškomis dainomis.

Pastaruoju laiku, muzikos srityje daug veikiama. Daug musų lietuviškojo jaunimo, nepasitenkindami vietinėmis muzikos mokyklomis, važiuoja į užsienius muzikos studijuoti, kiti-gi, sudaro skaitlingus chorus, dailės ratelius bei operečių draugijas uoliai dirba muzikos darbą. Nėra abejonės kad iš šių chorų, operečių draugijų ir pavienių prasilavinusių muzikų, su laiku turėsime puikią Amerikos lietuvių operą, kuri linksmins ne tik lietuvius, bet ir svetimtaučius.

J. C. Navadauskas,

Prieš ir po

— Miela mama, aš šiandien vėl susibariau su savo sužiedotiniu. Kuris dabar turiva nusileisti?

Motina:—Prieš vestuves tu, o po vestuvių jis".

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

THE LITHUANIAN WEEKLY

Published Every Thursday at South Boston, Mass. by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA

J. PRONSKUS, Editor K. J. PAULAUSKAS, Business Manager

Savaitinis laikraštis, leidžiamas kas ketvergas. Prenumerata turi buti apmokama iš kalno. Prenumeratos metas saitosi nuo dienos užsirašymo. Metams kainuoja (Amerikoje) $2.00. Kanadoje ir kitur — $3.00. Pinigus geriausia siusti Pašto Money Orderius, adresuojant:

"Sandara", 327 E Street, South Boston, Mass.

Entered as Second Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1897.

Redakcijos Straipsniai.

KARŲ ŽIDINIAI.

Šiuo tarpu turime tris daug bendra turinčius nerimo šaltinius, tai yra Jugoslavija-Bulgarija, Lietuva-Lenkija ir Meksika. Apie Kinijos verdantį katilą jau nekalbant.

Nesenai užmuštas žymus serbų generolas. Jugoslavija pareikalavo, kad jai butų leista persekioti generolo užmušėjus Bulgarijos teritorijoj. Kilęs delto įtempimas tarp Jugoslavijos ir Bulgarijos iššaukė nerimą ne tik tų dviejų šalių sostinėje Belgrade ir Sofijoj, bet taip jau Londone, Paryžiuje, Ryme ir Berlyne. Visai toks pat įvykis ir reikalavimas buvo 1914 m. iš Austrijos pusės Serbijai už užmušimą Austrijos princo. Jei diplomatams nepavyks skubiausiai išlyginti įtempimą tarp tų dviejų šalių, tai padėtis susidaro visai tokia, kaip didžiojo karo pradžioj.

Lietuvos Lenkijos santykiai po to, ką lenkai padarė Vilniuj spalių 5 d. beprisiartinant Vilniaus pagrobimo 7 metų sukaktuvėms, yra ne tik tokio pat pavojingo taikai pobudžio, bet daug dar pavojingesnio.

Provokaciniu budu suareštavimas bene paskutinių lietuvių inteligentų Vilniuj ir smurtas prieš paskutines lietuvių mokyklas yra toks kruvinas Lietuvių Tautos įžeidimas, kurio normalėj padėty budama valstybė jokiu budu negali dovanoti. Ta lenkų provokacija yra matomai labai apgalvota ir taikoma tuo tarpu, kada Lietuvos vidaus atsparumas del neteisėtos padėties, priespaudos ir diktaturos yra labiausiai nusilpęs.. Kaip Bulgarija po Cankovo despotijos, taip pat dabar Lietuva prie Voldemaro Plechavičiaus oligarchijos yra netekusios Europoje jokio respekto ir ant jų bile kas gali šunes karstyti.

Meksikos padėtis šiuo atveju yra visai išimtinoj padėty, kadangi ji turi tikrai taikų galingą kaimyną Jungt. Valstybes, tad nors vidaus kovos tarp generolų ir prezidentų kandidatų labai yra ardančio valstybę pobudžio, bet nors iš oro negresia tokių pavojų.

Balkanų neramumų katilas, verdantis beveik be paliovos, nėra tiek pavojingas tų valstybėlių gyvybei ir Europos taikai, kadangi Balkanuose kryžiuojasi interesai ne pirmaeilių imperialistinių valstybių.

Kur kas pavojingesne Lietuvos padėtis, kurios su didžiausiu alkiu tyko lygiai Lenkija, lygiai Vokietija ir Sovietų Rusija. Ir kada šiandien visos Lietuvos visuomenės grupės, matydamos tuos pavojus ties galvų kabant, šaukia susiprašti, atsipeikėti ir ieškoti tikrojo kelio ramybei, saugumui ir teisėtumui grąžinti, valdovų apjakęs užsispyrimas prieš visą šalį varyti savo pražutingus eksperimentus atrodo daugiau, kaip geros valios stoka. Mes negalime ramiai žiurėti, kuomet apsuptos iš visų pusių paraku ir kanuolėmis Lietuvos viduj apjakę pamišėliai švaistosi su gaisro žibintais.

GENEVOS UŽKULISIŲ SUOKALBIS

Kaip žinome paskutiniame Tautų Sąjungos posėdy Genevoje Lietuvos premjeras Voldemaras išėjo solo su savo sumanymu neitralizuoti Pabaltijos valstybes Lietuvą, Latviją, Estiją, Suomiją, ir pasiliko su savo nuomone pats vienas. Neitralizuoti reiškia duoti gvarantiją, kad tų valstybių niekas nepultų nei į karus trauktų. Tas Voldemaro sumanymas negavo paramos ne tik pas kitus Tautos Sąjungos narius, bet ir pačių Pabaltijos valstybių ministeriai nei žodžiu jam nepritarė. Priešingai, didžiosios valstybės kaip tik nori, kad Pabaltijos valstybes butų visuomet gatavos padėti Lenkijai, jei ją užpultų Sovietų Rusija. Mat Tautų Sąjungos paktas reikalauja, kad įeinančios į T. S-gą valstybės privalo padėti, jei butų užpulta kuri į T. S-gą įeinanti valstybė. Tad Voldemaras savo niekieno nepalaikomu reikalavimu dar labiau izoliavo (atskyrė) Lietuvą nuo kitų valstybių politikos ir davė progos slaptiems imperialistų suokalbiavimams dar labiau pasireikšti.

Tautų Sąjungoj šį kartą ypač daug kalbėta, kaip užtikrinti taiką Rytų Europoje. Tam vieninteliu išgelbėjimu skaitoma baigti neišspręstus teritorijų klausimus. Tokiais klausimais, nuolat gręsiančiais karu, yra lenkų sienos su Vokietija ir Lietuva. Vokietija įgauna vis daugiau galybės ir politikai senai yra palinkę išspręsti Dancigo ir Silezijos Problemas Vokietijos naudai. Bet Lenkija be karo nenori nei pėdos žemių Vokietijai grąžinti. Ir štai šiame Tautų Sąjungos posėdy slaptai buvęs palankiai aptartas grafo Kudengov Kolergi planas **atlyginti Lenkijai už Dancigą, suteikiant jai ypatingų teisių Lietuvoje.** Europos spaudos žiniomis šis planas slaptai rimtai svarstomas ir **tik kaikurie tekniški klausimai, kokiu budu be didelio triukšmo panaikinti Lietuvos valstybę,** dar trukdą susitarti.

Lietuvos kaipo ramios demokratinės valstybėlės likvidavimas butų, žinoma, sukėlęs didžiausį protestą demokratiniame pasauly. Dabar, kuomet iš Lietuvos virto diktaturos despotija ir į Lietuvą visas demokratinis pasaulis stačiai numojo ranka, tokio plano šalininku reikalas žymiai palengvėjo. Tad lenkų karo laivų demonstracija ties Klaipėda ir naujausis negirdėtas teroras prieš lietuvius Vilnijoj rodo ne tik, kad Lietuvos graboriai yra laimėję, bet rodo, kad jau Lenkija bus tų ypatingų teisių į Lietuvą gavusi. Lietuva turėtų į tas provokacijas kuogriečiausiai reaguoti. Bet į ką ji šiandien šauksis? Visi į ją šiandien žiuri kaipo į beteisės, nerimo ir suiručių židinį. **Vienintelis išsigelbėjimas vidaus atsparume.** Bet kokio atsparumo galima laukti viduje diktaturai ir terorui siaučiant. Tik visos tautos vieninga valia, visa krašto demokratiniu keliu pastatyta valdžia šiandien gali užstoti valstybę prieš gręsianti pavoju ir apginti suvereniteto garbę. Jei uzurpatoriams rupi valstybės išlikimas, jie turi tuojau pat sušaukti Seimą ir leisti tautai paimti pačiai į rankas savo likimą, nes jau privedė šalį prie tikros pražuties. Jei jie to nepadarys, tai bus ne tik savo tautos budėliai bet ir išdavikai. Reikalukime skubiausių Seimo rinkimų.

JAUNIMO SANDARA

PROJEKTAS

Amerikoj gimusių jaunųjų lietuvių organizacijos taisyklės

ĮŽANGA

* * *

Vykdydama ALTS. XIII Seimo Chicagoj 1927 m. birželio 13-15 d. pageidavimus Centro Valdyba steigia paraleliai prie ALT. Sandaros čia gimusio jaunimo autonominę organizaciją Jaunimo Sandarą. žemiau išdėstytomis tiesliijomis ir taisyklėmis.

DEKLARACIJA

* * *

Susidėjusiomis politinėmis aplinkybėmis imigracijai iš Lietuvos užsidarius ir naujų pajėgų priplaukimui sustojus, Lietuvių Tautos Amerikoje pasilikusioji dalis tampa organiniai atskirta nuo savo tautos kamieno ir palikta pati sau. Kadangi Amerikos Lietuviai kaip ir kiekviena gyva tauta nori gyvuoti, kadangi sandariečių svarbiausias tikslas yra išlaikyti tautiškas savistovumas ir siekimas plačiausių demokratybės principų ir kadangi jaunimas yra tautos ateitis; kuris turi iš savo tėvų perimti jų principus ir tautinės kulturos savybes ir kadangi ta vienintelė belikusi ateities viltis musų jaunoji karta, augdama svetimos galingos kulturos įtakoje ir likdama toliau be lietuviškos visuomenės globos yra pasmerkta ištautėti, — tad ALTS. imasi rupintis auklėjimu tautinėje dvasioje ir tautinėje kulturoje savistovaus demokratingo Amerikos lietuvių priaugančio jaunimo.

UŽDAVINIAI

* * *

Deklaracijoj minėtiems tikslams atsiekti ALT. Sandara padės kurtis Jaunųjų Sandaros kuopelėms, kurių pamatiniai uždavinii bus: A. Lietuvių kalba, B. Lietuvių tautinė kultura ir C. savo sportas, arba fizinė kultura.

Pirmiems dviem uždaviniams atsiekti Jaun. Sandara: 1) steigs ir palaikys lietuvių kalbos, literaturos, istorijos ir meno vakarines bei dienines mokyklas ir kursus. 2) steigs ir palaikys lietuviškos literaturos knygynėlius. 3) leis lietuvių kalba arba maišytomis kalbomis tautinėje dvasioje jaunimo laikraštėlius, gamins jaunimo auklėjimui atatinkamas knygas, 4) rinks žinias, registruos ir trauks į tautinį darbą mokslą einantį, baigusį ir visaip moksle, dainoj, muzikoj, sporte ar kitaip pasižymėjusį jaunimą.

5) rengs lietuviškų vaidinimų, žaislų, tautinės muzikos, literaturos ir pasilinksminimo viešus ir šeimyniškus vakarus.

6) pratinsis ir pratins gerbti ir persiimti senosiomis gražiomis lietuvių tautos tradicijomis, kaip tai: dorovė, artimo meilė, svetingumas, darbštumas, drąsa, vienybė, žmoniškumas, grožės pamėgimas.

Trečiam uždaviniui, vadovaujantis obalsiu, kad sveika dvasia sveikame kune — Jaunųjų Sandara:

1) Steigs įvairiausio sporto nuosavus klubus ir komandas, turės savo sporto uniformas, įrankius ir aikštes.

2) rengs savitarpes ir viešas sporto rungtynes patys savo iniciatyva arba dalyvaus kviečiami Sandariečių vasariniuose pikniuose ir kitokiuose parengimuose.

3) jauniausio amžiaus jaunuoliams berniukams ir mergaitėms nuo 8 iki 15 m. amžiaus Jaunųjų Sandara galės steigti lietuviškų skautų tuntus, prisilaikant bendrų skautijos taisyklių ir uniformos.

Bendrai Jaunimo Sandara ruošis buti pavyzdingais Amerikos lietuviais ir paveldėti savo tėvų tautinius idealus. Materialei ir ideinei paramai gauti Jaunimo Sandara veiks ALTS. globoje ir užmegsdama bei palaikydama ryšius su sau artimomis jaunimo bei sporto organizacijoms Lietuvoje.

TVARKA

* * *

1. Dešimts jaunuolių gali steigti Jaunimo S-ros kuopą.

2. Kuopos veikia ALTS. kuopų valdybų globoje, kurios kontroliuoja Jaun. S-ros principinę liniją, tačiau vidaus tvarkoje neturi sprendžiamo balso.

3. Jaunimo Sandaros kuopos gali siusti savo atstovą su sumanymais patariamu balsu į ALTS. organų posėdžius.

4. Jaun. Sandara turi A. LTS. globoje savo Kulturos Fondą savo darbuotės reikalams. Fondas sudaromas iš tėvų ir pritarėjų aukų, ALTS. paskiriamų sumų ir kitokių įnešimų.

5. Vidaus reikalams Jaunimo Sandaros nariai moka mėnesinius mokesnius po 10 centų mėnesiui. Mokesnių ir kitokių savo pačios pajamų kasas tvarko ir naudoja įstatų ribose Jaunimo Sandara savistoviai.

6. Jaunųjų Sandaros kuopos turi savo valdybas, sporto vedėjus ir reikalingas veikimui komisijas.

7. Jaunųjų Sandarą turi savo Centro Valdybą, kurią tvirtina ALTS. Prezidentas.

ATS. Prezidentas Jaunųjų Sandaros organų nutarimams turi veto teisę.

8. Jaunųjų Sandaros organų tvarka: valdybų, komisijų ir narių pareigos, susirinkimų vedimas, mokesniai rėdomi pagal AL. TS. programos paruoštu statutu.

KAIP SUSIŽINOTI SU MĖNULIU.

Amerikos fizikas Gernsbach'as numato netolimoj ateity susisiekimą su mėnuliu tam tikros krypties radio bangų pagalba. Kiti mokslininkai irgi susidomėjo šia jo ideja. Gernsbach'as siulo pastatyti milžiniško didumo radio siųstuvą, kuris galėtų siųsti į erdvę žinomu kampu bangas, kurios pasiekusios mėnulio paviršių, vėl grįžtų į žemės atmosferą, kur jas pavyktų sugauti. Efiro bangavimas nueina 300.000 klm. per sekundę. Kadangi nuo žemės iki mėnulio ir atgal yra apie 800.000 klm., tai nuo bangų siuntimo iki jų sugrįžimo pereitų tik apie 6 sekund. Žinant tikslų sugrįžimo laiką, galima butų spresti, ar bangos nuo mėnulio pakliuvo atgal musų atmosferon, ar ne.

Žinoma, toks budas telegrafuoti turėtų vien tik mokslinės reikšmės. Juk mes gautumėm atgal vien tik savo pasiųstas telegramas. Radio bangos, viešėjusios slaptingose planetose, nieko negalėtų mums pasakyti apie jų gyvenimą.

BIZNIERIAI, GARSINKITES "SANDAROJ"

Pastabos

IR VOLDEMARIENĖ PASIŽYMĖJO

Elta praneša, kad popiežius pirma priėmęs iškilmingoj audiencijoj Voldemarą, paskui tik Voldemarienę ir ant galo delegacijos narius.

Apie Voldemaro žmonos "reikšmę" Lietuvos valstybės gyvenime "Rytas" 1926 m. kovo 10 d. štai ką rašė: "Voldemaras nusiųstas tuomet Paryžiun (1920 m. lenkams pagrobus Vilnių), kur buvo susirinkus Tautų Sąjungos Taryba Vilniaus reikalais, siunčia Užsienių Reikalų ministerijai 3 telegramas vieną už kitą griežtesnę, kuriose jis reikalauja, **kad atsiųstų jam tuč tuojau Pryžiun pačią, priešingai jis grąžinsiąs įgaliavimus ir nevesiąs toliau derybų..**" O kai ministerija jam pačią prisiuntė, taip Voldemaras ir suminkštėjo ir bematant sutiko su pražutingu Lietuvai Vilniaus "plebiscitu". Dabar, reikia manyti, Voldemaras budamas pats ponas, nebereikalavo o įsakė jam atsiųsti žmoną, kad derybos su Musoliniu sklandžiau eitų.

LIETUVOS KULTUROS GRIUVĖSIAI

Atėjo "Kulturos" žurnalas 7-8 nr. liepos ir rugpiučio mėnesių. Žurnalas ėjęs Lietuvoje 5 metus ir buvęs vienas rimčiausias mokslo žinių populerizatorius Lietuvos liaudžiai, atėjo labai susivėlinęs ir dar koks atėjo! Į viršelius sudėti 3 nesusegti palaidi lankai, betvarkėje. Žurnalas atrodo lyg žmogus po didelių imtynių ištrukęs iš mirtino pavojaus visas sudraskytas, į save nebepanašus.

Pridėtame lapely į ėmėjus ir bendradarbius sakoma: "siunčiame jį nebrošiuruotą ir be vieno lanko (pusl. 345-360), kurs **del kaikurių kliučių, ne tuojau pašalinamų, tuotarpu negali buti išsiųstas** (musų pabraukta. Red.) Tas kliutis pašalinus, jis bus su kitu numeriu išsiųstas, ir tat nesudarys nepatogumo žurnalo įrišimui."

Del šio numerio susivėlinimo ir del šiaip susidėjusių keblumų, Kulturos Švietimo Draugijai perimant žurnalą iš uždarytosios "Kulturos" Bendrovės ir kitas numeris išeisiąs tik vėliau...

Tai tiek ką pro užrakintą burną galėjo pasakyti savo draugams Smetonos valdžios išbudeliotoji "Kulturos" B-vė.. Kokiomis ten sąlygomis tas žurnalas turi verstis, galima tik vos įsivaizdinti. Visi tie ne tuojau pašalinamieji sunkumai yra muravijoviškos cenzuros ir persekiojamos priežastys. Nematėme tokių keistų leidinių net 1906-9, didžiausios caro žandarų reakcijos metais. Tai yra skaudžiausis reginys Lietuvos kulturos tragingo žuvimo, nebepakeliant negirdėtos reakcijos spaudimo. Straipsnis del kurio "Kulturos" žurnalas taip sujaugtas spėjama bus prof. Čepinskio "Demokratija ir diktatura" tęsinys.

Bolševiku minkštoji vieta.

"Laisvė" paleido visą savo nepraustą burną del "Sandaroje" tilpusio straipsnio "Visokių ligų palydovai". Iš viso tono matyti, kad "atsakymas" rašyta "tikrai susipratusio" bolševiko, nes greta nepraustaburniškų keiksmų jis daro šitokį sofistišką išsinėrimą: kur buvo pasakyta, kad kur tik riaušės, neramumas, streikas ar demonstracija, ten lyg yla iš maišo išlenda komunistai su savo destruktyviu veidu, jis rėkia visa gerkle, kad "Sandara" vadinanti ligomis streikus ir demonstracijas! Čia tikrai vietoje bus grąžinti "Laisvės" štabui jos asiliską išmintį. Juk ir tame straipsny buvo sakoma ir dabar yra pakartojama, kad ligos yra komunistai, nes jie savo destruktyviu veidu rausdamiesi į darbininkų judėjimą jiems tik nelaimių pridaro. Ko "Laisvė" bijo ligos termino, kurs ir ją taip gerai puošia? Juk ji puikiai žino, kad ir jos štabas dar verčiasi tik delto, kad Amerikos lietuvių darbininkų tarpe yra dar nesusipratusių.

Širvydas vėl pražiurėjo

"Vienybė" įdėjo šitokią pastabą:

"Biznis Politiką Pamiršta. "Varpo" B—vė, kurios draugai kaltino "fašistus" jos spaustuvės susprogdinime, Lietuvos laikraščiuose plačiai skelbia, kad išleido sieniniams kalendoriams lenteles su paveikslais: Lietuvos kunigaikščių, Basanavičiaus, Vyties ir Smetonos.

Kodel pamiršo Grinių ir Kudirką?"

Ištiesų dalykas yra taip: "Lietuvy" skelbiasi **"Vairo" B-vės knygynas, Laisvės Alėja 48,** kad jis išleidęs 3 rušių kalendorius, kurių tarpe ir lentelės sieniniam kalendoriui su Lietuvos kunigaikščių, D-ro Basanavičiaus, Vyties ir A. Smetonos paveikslais. "Vairo" B-vės knygyną įsisteigė subankrutijusios "Švyturio" B-vės šulas Jackevičius, išsinešęs iš "Švyturio' apie' 100,000 litų. Kaip Jonas Strazdas yra pasakojęs, tai del p. Jackevičiaus tokio pasitraukimo ir "Švyturio" bankrotas įvykęs.

Pavadindamas "Vairą" "Varpu" p. Širvydas dar sykį samoningai ir labai nepadoriai norėjo suklaidinti Amerikos lietuvius, dar veidmainiškai prisimesdamas neva D-ro Kudirkos ir D-ro Griniaus apgynėju. Nuplėšdami ir šita jo kauke perspėjame, kad ponas Širvydas nebe pirmas kartas mulkina savo pakantrius skaitytojus. Vargu tokį darba begalima pavadinti priežastimi "Vienybės" persenimo...

Lakunų įspudžiai aukštybėse

Prancuzų lakunas Lallizo, pasiekęs 12,066 metrų aukštumą žurnale "L'air" smulkiai aprašo savo įspudžius. Neapsakomas šaltis siekiąs net 56 laipsn. C, be galo kankino lakuną: kvepuojant deguonimi ant kaukės prie lupų atsirasdavo ledo, kurs trukdydavo kvėpuoti. Deguonimi ėmė naudotis nuo 5,000 metrų aukštumos. Pasiekęs aukštybes, taipogi leisdamasis žemyn, lakunas jutę galvos sukimąsi, galunių drebejimą, taipogi girdėjimo ir matymo organų nusilpimą. Kitas lakunas sako, kad lekiant po 385 klm. per valandą, akyse kurį laiką pasidaro visai tamsu, kraujas nuo galvos nubėga ir ji pradeda suktis. Lekiant tokiu greitumu aukštyn, ausyse ima užti iki skaudėjimo bugnelese.

Apžvalga.

BOLŠEVIKAI REIKALAUJA CENZUROS KITŲ VALSTYBIŲ SPAUDAI.

"Times" praneša įdomią žinią, kad Maskvos raudonieji diktatoriai nutarę daryti diplomatinį spaudimą į kitų valstybių laisvą spaudą.

SSSR diplomatinis atstovas Lorence jau kreipėsi į Latvijos vyriausybę, protestuodamas prieš nedraugingus Sovietams straipsnius ir prašęs duoti laikraščiams tam tikrų "nurodymų", arba įvesti panašiems straipsniams cenzurą.

Laisvoji Vakarų Europos spauda su pasibiaurėjimu smerkia Maskvos diktatorių mėginimą kištis į svetimų valstybių reikalus. Dora spauda visuomet smerkia diktaturos ir prievartos priemones, kur jos nebutų vartojamos. Sovietai blogai žino kulturiškasias Europos vyriausybes, jei turėję begėdiškos drąsos siulyti joms tokius receptus. Komunistų vadai gali trukti iš piktumo, bet laisvoji spauda atliksianti savo pareigas, aštriai kritikuodama teroro režimą,vis viena, kurioje valstybėje jis bepasireikštų, sako "Times".

Idomu, kaip Maskvos bernai Amerikoje nurys šitą gėdą?

KO ATVAŽIUOJA KUN. KRUPAVIČIUS

Vatikano ultimatumas kunigui M. Krupavičiui?

"Memeler Dampfboot" žiniomis, Vatikanas pareikalavęs iš krikščionių demokratų lyderio kunigo M. Krupavičiaus atsisakyti nuo kunigystės arba apleisti Lietuvą. Laikraštis praneša, kad kun. Krupavičius nutaręs išvažiuoti į Ameriką.

"Liet. Žin." prie to sako, jei ta žinia yra tikra, tai matyti Voldemaras yra laimėjęs kovą su krikščionimis demokratais pas popiežių. Kad kun. Krupavičius kaipo drūčiausis klerikalų politikos stulpas kelia sparnus lėkti iš Lietuvos, matyti kad jis tai daro ne iš geros valios. Na, reikia tikėti, kad liberališkoji Amerika ir kun. Krupavičių daug ko pamokins.

Buvęs Resp. prezidentas A. Stulginskis stengiasi vyru pasirodyti.

Visi žino, kad p. A. Stulginskis po gruodžio 17 d. tapęs Seimo pirmininku pataikavo smurtininkams ir visai nesirupino Seimo garbės palaikymu. Ir Respublikos Prezidentu bebudamas jis labiausiai buvo užsiėmęs savo personos ramybe. Per prezidentavimo metus jisai nepasistengė nei vienos provincijoje vietos aplankyti, neskaitant kariuomenės švenčių ir Amalių-Telšių gelžkelio atidarymo. Jis visuomet bijojo prezidento garbę nužeminti ir atrodė savo šešėlio bijąs.

Ir štai dabar, kai tautininkai atstatė krikščionis su Ukin. S-ga (jos narys yra p. Stulginskis) nuo valdžios, p. Stulginskis ėmė pasišiaušė prieš dabartinius valandinius kalifus. Voldemaro kabinetas yra nutaręs pavesti Seimo rumus mergaičių gimnazijai, o Seimo prezidiumui duodama keletas kambarių Valstybės spaustuvėje. Įstatymu einant Ministerių kabinetas neturi teisės be Seimo pirmininko kilnoti Seimo prezidiumą į kitą vietą. Taigi p. A. Stulginskis visai teisėtai ir teisingai atsisakė išsikelti iš Seimo rumų,—iš visų pusių užsidarė, kad smurtininkai neįsilaužtų. Štai rugsėjo pradžia ėmė mokiniai mokytis ir į naują gimnaziją neįėjo: uždaryta. Paregėsime, ar ilgam p. Stulginskiui tos dvasios užteks. Pamanykite visgi, koks drąsumas juk Voldemaras supykęs gali iš prezidiumo algą atimti. Dabar gi Stulginskis, ir Ambrazaitis ir Krupavičius ima sau prezidiumo algas ir nieko neveikia.

Pasakos apie referendumą

Bostono amerikonų laikraštis "Monitor" įdėjo ilgoką aprašymą apie Lietuvą. To laikraščio pranešimu, prezidentas Smetona tuoj leisiąs referendumu nubalsuoti konstitucijos pataisymą. Į pataisymą įeisią tokie konstitucijos punktai, kurie duosią valdžiai didesnę galią šalies valdyme. Taipgi tas laikraštis perspausdina kaikurias ištraukas iš "Lietuvio", kuriose pastebima, jog dabartinė valdžia neatsižadanti Vilniaus ir eisianti prie jo atvadavimo. Abelnai imant aprašymas yra sena pasakaitė, kurią jau daug kartų esame girdėję ir pastebėję. Matomai šiandieniniai Lietuvos valdonai neturi nieko naujo užsienio korespondentams pranešti.

Kas remia tautininkų vyriausybę?

"Lietuvis" 203 numery duoda aiškų atsakymą į klausimą, kas remia dabartinę vyriausybę.

Ją remia.. aktingai tik tautininkai ir dar padeda darbo federacija.Kitos grupės ir partijos, savo sumetimais eidamos, stoja šiuo atžvilgiu prieš minėtuosius uždavinius. Jos paleido ir leidžia kuo smarkiausią agitaciją, norėdamos vėl susukti daugumos galvas".

New Britaino žinios

Vestuvės

Spalių 5 d. apsivedė Algirdas Žaleduonis su Antanina Kvaraciejute, abu jaunavedžiai gana jauni, čia Amerikoj augę. Po vestuvių išvyko medaus mėnesį praleisti į New Yorką. Linkėtina jaunai lietuvių porelei linksmo ir laimingo gyvenimo.

Apsilankė svečias

Jaunas lietuvis Amerikos karys Corporel Vytautas Mickevičius aplankė savo tevelius ir gimines spalių 2 d. Vytautas tarnauja S. V. jurininkuose, jau ištarnavo 4 metus ir pirmą kartą aplankė New Britain. Priežastis tame, kad daugiausiai gyveno Pietinėj Amerikoj, vėliau Kinuose (China) ir dabar vos tik parvyko iš Kinijos ir papasakojo daug įdomių dalykų apie tą šalį, sako kiniečiai ramus [illegible] gal buti, nes kiekvienas kinų apicierius, turėdamas po savim kelius kareivius jau nori valstybę valdyti, o kitas turėdamas truputį daugiau kareivių eina su tuo kariauti, o žmonės neišpasakytai skurdžiai gyven. Jei Amerikos kareivis išmeta lauk nesuvalgęs savo valgio likučius bei sugedusius daiktus, tai kiniečiai renka juos iš purvyno ir valgo. Vytautas žada ir toliau likti tarnauti, bet pereis į aviaciją, kur tarnaudamas galės lakstyt po visą pasaulį. Vytautas jau turi du kryžiu: vieną už geriausį šaudymą visame pulke, kitą už Amerik. kar. ekspertą šoviniuose. Reiškia čempionas. Mums linksma, kad musų broliai lietuviai visur atsižymi.

Lietuviai tarp svetimtaučių.

Turim ir gerų atletų. Štai New Britain Football time, kurs yra pagarsėjęs kaip rytinių valstijų geriausis timas, lošia du geri lietuviai, jie yra skaitomi geriausi lošikai, tai Viktoras Radzevičius Torringtowno ir S. Nevier (Naverdauskas) New Britain. Musų broliais lietuviais amerikiečiai labaib gėrisi ir per spaudą labai giria, tad ir mes lietuviai turime gėrėtis, kad musų tautiečiam sekasi.

Gaunama dykai

Kas užsirašys „Sandarą" visiems metams per Vaclova Gilevičių, gaus dailų sieninį kalendorių 1928 m. Todel patartina pas p. Gilevičiu užsiprenumeruoti. Taipgi pas jį galima pirkti ir pavieniais numeriais "Sandarą" šiuo adresu:

37 Hartford ave. New Britain., Conn.

HARTFORD, CONN.

Iš Sandaros kuopos pikniko. Ką vienas asmuo gali padaryti.

46 kp. sekretorius Bronius Vedeikis patyrė, jog Rugs. 25 diena liuosa, paėmė Lietuvių Parką ir surengė pikniką. Visų narių kuopos susirinkimas jo žygius parėmė ir prigelbėjo suvažiavime dirbti. Bet rengėjai nesitikėjo turėti tiek daug publikos, kiek jos privažiavo į pikniką, daugiau privažiavo negu į buv. Paltanavičiaus pikniką. Taigi, apie 4 valandą, pačiame linksmiausiame laike jau nebuvo jokių užkandžių ir kadangi tolokai nuo miesto, tai ir atvežti nebuvo progos. Kas vėliau atvažiavo ir buvo gal be pietų, tai tie turėjo buti alkani, tik pasilinksminę ir pasimatę su draugais, grįžti namučių. Taigi, kuopos valdyba labai atsiprašo visų svečių ir atsilankusių. Užtikriname, jog jau kitą metą rengdami pikniką busime atsargesni ir visako daugiau turėsime.

Šiame piknike ir muzika buvo gera, visi pasišoko ir pasilinksmino ir be to dar pasižiurėjo įvairių žaislų, iš kurių buvo parodymas kumštynių tarp Juozo Račkausko ir Viktoro Kasevičiaus. Ir kadangi sekmadieny negalima buvo ištikrųjų kumščiuotis, tai tik parodė kaip kumščiuojamasi ir trijuose raunduose pergalėtoju išėjo Juozas Račkauskas. J. Račk. sveria 140 svarų, o V. Kasevičius 165 svarus. Juozas Račkauskas yra sunus Sandaros nario Juozo Račkausko nuo Lawrence gt. Hartforde.

Pelno nuo pikniko liks apie porą šimtų dolerių.

46 kp. Valdyba

Punktualus gaidys

'Gaidys, kurį tamsta vakar vakare man iškepei, labai sugadino mano vidurius: jau ketvirtą valandą ryto aš nebegalėjau miegoti." "O, taip, tas gaidys ketvirtą valandą visuomet prikelia."

Sandaros kėlimas

RAŠO K. JURGELIUNAS, SANDAROS PERKĖLIMO KOMISIJOS PIRMININKAS

ALT. Sandaros 13 Seimas laikydamas savo posėdį, nutarė ieškoti tinkamesnės vietos Sandarai, išrinko komisiją iš keturių, J. Sekys, Hartford, A. Gilienė, Pittsburgh, A. Orentas, Waterbury, S. Kodis, Chicago. Seimas nuskyrė laiko tris mėnesius suradimui vietos. Čion ir pasirodė keblumai. Komisijos nariai gyvendami atskirose vietose, negali greitai tarimų padaryti, nes prisieina per laiškus tartis tarpe savęs. Del formališkumo, reikėjo paskirti pirmininką ir sekretorių, tai J. Sekys pareikalavo, kad apsiimčiau už pirmininką, ką ir sutikau. S. Kodis pasiliko tas raštininku. Kaip pirma minėjau kad per laiškus darbas neina veikiant smarkiai pirmyn, tai komisijos nariai reikalavo prailginti laiką, nes trys mėnesiai tokiam svarbiam klausimui yra per mažai. Prieg tam dar kitas svarbus klausimas susidurė su tuo Sandaros kraustymu, tai Sandara Realty Trust, namų pirkimo klausimas buvo 12. Seimo tarimas ir likosi inkorporuotas ir darbas pradėtas. Mes žinom gerai, kad tie dalykai turės buti vienoje vietoje. Kur pirksime namą turėsime gerai apsvarstyti, nes musų Centras ten turės buti, kur namas. Tuo pačiu sykiu, tai prisieina ir Sandarą kelti tik į nuosavą namą. Kad tą visa subendrinus, reikėjo sutaisyti krivulė, ką ir padariau.

1. Palikti Sandara Bostone iki ateinančio 14 Seimo.
2. Namo Komisija turi darbą varyt pirmyn akcijoms, kur pirksime namus ten ir Sandara kelsime.
3. Sandara Realty Trust šėrininkai turės balsuoti, kur turės buti namas. Jų balsavimą turės užtvirtinti ateinantis ALTS. Seimas.
4. Spaustuvės Kėlimo Komisija turės apžiurėti, kur tinkamesnė vieta laikraščiui ir rekomenduos ateinančiam 14 Seimui.
5. Ateinančio Seimo atstovai galės užbaigti viršminėta darba. Viršminėtos krivulės įnešimais sutiko 3 komisijos nariai: Sekys, Orentas ir Gilienė. Kodis nieko neatsakė nei prieš nei už. Viršminėtas komisijos tarimas likosi užtvirtintas Centro Valdybos posėdyje laikytam Rugsėjo mėnesyje. Dabar bus visiems aišku, kad viršminėtas darbas bus užbaigtas ateinančiam Seime Baltimore, Md.

Kadangi tarimas jau yra padarytas dabar prisieina užkviesti visus į diskusijas per "Sandarą". Iki šiolei yra 5 lietuvių kolonijos, kurios stato savo kandidaturas Sandarai perkelti: Detroit, Philadelphia, Baltimore, New York, Chicago. Ar jie turės pasirodyti geresniais už Bostoniečius, šis klausimas priseis išspręsti ateityje. Keletas straipsnių jau pasirodė gana gerų, ypač iš Detroito p. Motuzas, kurs tarė kad Detroitiečiai bile diena pasirenge parodyti, ką jie gali padaryti. Lauksime jų pasižadėjimo. Jankauskas ir neblogai reklemavo Philadelphijos lietuvius, bet tik bėda yra su tais musų veikėjais, kaip ir Jankauskas, kuris uz miršta savo pareigas, kad reikia tapti Sandaros nariu, ir netik buti pačiam Sandariečiu, bet ir turėti didelį burį pasekėjų tokio Philadelphijoj. Tada gal ir tumem ir mes svajoti apie Philadelphia, bet dabar tai prisieina patylėti ir tykiai pakviesti Zigmą ir kitus į Sandariečių eiles. Baltimorės Jaras irgi riktelėj prieš Jankauską, na ir abu exsandariečiai. Newyorkiečiai viešai dar nieko nepasakė, tik giriasi savo spėka, kad jie daug ką gali padaryti. Taip pat ir Chicagiečiai daro. Bet mano supratimu nereikėtų tikėti tuštiems žodžiams. Pirmiau norime pamatyti tikrąjį darbą, tai yra organizatyvį darbą. Jeigu esate geri karininkai, mes norėtumem pamatyt ir jusų kariuomene, taigi ir duodame laiko iki valiai pasirodyti kiek jus gausite pritarėjų per šiuos du Sandaros didinimo mėnesius, ar daug kuopų sutversite savo apielinkėje, ant kiek narių padauginsit esančiose kuopose, ar daug akcijų išpirksite Sandara Realty Trust Tikriems nariams tas yra svarbu pamatyt, kuri kolonija parodys daugiau veikimo.

K. Jurgeliunas

JUOKAI

Dar blogiau

Gelžkelio vagone, važiuoja viena ponia su dviem vaikais, kurie visą laiką kelia didžiausį triukšmą. Išėjusi iš kantrybės greta sėdinti moterė ir sako: "Jei tamstos vaikai nesiliaus aš turėsiu pašaukti konduktorių, jau nebegalima ilgiau ištverti!"

Motina atsiduksėjusi atsakė: "Aš turiu kur kas daugiau iškęsti, ir tai nieko nesakau. Štai berniukas suplėšė ir prarijo gelžkelio bilietus, mergaitė gretimamame vagone išmušė langą, aš palikau namie pinigus ir be to mes įsėdome ne į tą traukinį ir važiuojam į priešingą pusę."

Vyras privėlė

"Antanai! piktai subarė poetos žmona savo vyrą, "dabar aš patyriau, kad tu vartoji mano šukas!"

"Kodel taip manai, Diana?" klausia vyras poeta.

"Šukos prisivėlę ilgų plaukų."

Numatoma uždarbis: pasiuloma, kad butlegeriai savo kostiumerių sąrašus parduotų tiesiai graboriams. Butų, taip sakant, realty trust

"Šiandien yra 20 spalių. Pasakyk, kas tokio svarbaus musų tautos istorijoj įvyko?"

"Spalių 20 d. aš gimiau, ponas mokytojau."

Simbolas. "Fi, kokia gėda, kaip tos mergaitės dabar vilki", skundžiasi viena sena konservatinga ponia: aš jau sakau, su vilnoniu apatiniu sijonu drauge puolė svarbiausias sosto ir altoriaus ramstis."

Chicagos žinios

ŽMONĖS PRADĖJO SUSIPRASTI.

Bolševikų "frontas" ir čia susmuko.

Rugsėjo 29 Lietuvių Auditorijoj įvyko "priešfašistinis" susirinkimas. Susirinkimą rengė Chicagos bolševikai "Vilnies" štabas ir šaukė visas sroves prisidėti į jų "bendrą frontą" išnešti protestą prieš fašizmą Lietuvoje ir paminėti Tauragės sukilimą. Suprantama, nei viena srovė nesidėjo prie jų to biznio, nes visi jau žino jų tikslus ir kas jiems rupi. Tad jie vis tik sušaukė susirinkimą labai misterišku budu ir apšaukė jį "bendru frontu".

Tas "masinis" susirinkimas išėjo visai mizernas, buvo laukta, kad tokiame svarbiame momente prisikimš pilna svetainė, bet vos ne vos prisirinko apie 200 žmonių, tai yra visų Chihcagos kolonijų bolševikai, pasivadinę visokiais vardais.

Apie 8:30 pasirodė susirinkimo vedėjas, pareiškė tikslą ir paskelbė susirinkimą esant "bendru frontu", išskirdamas tik socialistus "menševikus" kaip jie vadina "Naujienas". Tad buvo labai įdomu išgirsti, kas buvo tos "kitos srovės" ir kas jas "atstovauja". Tai vedėjas juos ir išvardino: "vidurinę srovę" atstovaująs D-ras Graičiunas, o Romos katalikus kun. pralotas Zilinkevičius, komunistus gi Andriulis ir Gasiunas. Štai kokia misteriška associacija! Kas įgaliavo tokius kaip Dr. Graičiuną ar tą pralotą, tai ir jie patys nežino. Anot paties Dr. Graičiuno tai "samozvancai" ir tas tikietas šį sykį jiems puikiai pritiko. Kaip ten ir buvo, bet žmonės ir pas mus turėjo geros progos pažinti ir įvertinti bolševikus ir jų grašiagaudyste, tad nepatikėjo ir į jų protestus.

Kalbėtojai nedarė jokio naujo įspudžio, vien tik kartojo senai visiems žinomus dalykus arba išmoktus bolševikų "priešfašistinio komiteto" atsišaukimus. Tik D-ras Graičiunas savo kalboj nuolat gyrė komunizmą, kaip kokią stebuklingą darbininkų ateitį ir ragino šviesti liaudį Lietuvoje. Ir kaip šviesti! Nagi, iškarpyti iš laikraščių žineles ir siųsti savo giminėms. Be kitko Dr. Graičiunas pabrėžė, kad jis nesąs komunistas, tik esąs paprastas vargdienis, kaip ir kiti, kurie čia ant Bridgeporto trinas. Gerai, kad daktaras ragino žmones prie apšvietos ir mokslo. Reikia žinoti, kad Bridgeporto net maži vaikai yra to "mokslo" iš D-ro lupų išmokę — visus bepravardžiuojant Jurgiais, ir tt. Kas link kun. praloto kalbos tai prisimena jo pasiklausius vienas Vanagaičio rekordas apie karalių...

Viens Gasiunas tik aiškiai pasakė, kad musų reikalai viso pasaulio reikalai, mums reikia pinigų, pinigų varyti propagandai, lapeliams skleisti.. draugai, pakratykit, girdi kišenius. Mat nabagams pasibaigė Sacco Vanzetti biznis, tad reikia išnaudoti fašizmą, Tauragę ir kitas priemones.

Andriulis savo kalboj nieko konkretaus nepasakė, tik mėtėsi nuo vieno ant kito, kandžiodamas sau nepatinkamus asmenis. Po to vedėjas pradėjo skaityti protesto rezoliucija, bet susirinkusieji pradėjo užti lyg bitės, tad ir neteko nieko girdėti. Prie to Cicero kanklių choras padainavo keleta raudonu dainelių. Suglaudus viska i kruva "frontas" pasirodė kiauras ir pasirodė viename "fronte" susispietę ponai bolševikai su Dru Graičiunu ir savo pralotu. Tie jau Chicagos visuomenės nebeapgaus.

M. K. Šilas.

Red. prierašas. Chicagos atsitikimas dar sykį vaizdžiai patvirtina, kad bolševikai yra visuomeninės ligos gemalai. Jie skverbdamiesi su savo "frontu" į visuomenę tuo pačiu tą visuomenę visai nubaido: nenorėdama turėti nieko bendra su bolševikais, visuomenė bijo ir pati ką bepradėti, nes žino —kad tik pradėsi, iškilę iš padugnių bolševikai sukompromituos. Prieš terorą Lietuvoje reikia visai lietuvių visuomenei sukilti, bet tai yra demokratijos ir laisvės šalininkų darbas, o ne tokiu pat fašistų bolševikų, kurie yra ne tik fašizmo ir teroro gimdytojai ir priežastis, bet ir jų bendro fronto bičiuliai. Kalbėdami prieš terorą ir už laisves jie veidmainiauja.

MIKADO

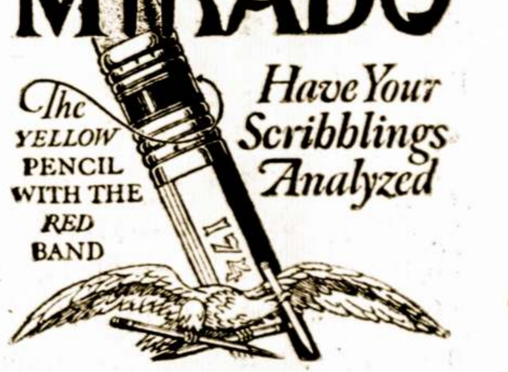

Louise Rice, world famous graphologist, can positively read your talents, virtues and faults in the drawings, words and what nots that you scribble when "lost in thought".

Send your "scribblings" or signature for analysis. Enclose the picture of the Mikado head, cut from a box of Mikado pencils, and ten cents. Address Louise Rice, care of

EAGLE PENCIL CO., NEW YORK CITY

SKELBIMAS

Esu įgaliotas SANDAROS AGENTAS, taipgi pas mane galite užsirašyti "Sandarą", atnaujinti užsakymui pasibaigus, nusipirkti įvairių knygų ir laikraščių. Priimu skelbimus ir kitokius spaudos darbus.

Pas mane taipgi galite užsisakyti Rygoj leidžiamą laikraštį „Liaudies Balsą".

BR. VEDEIKIS
255 Zion St., Hartford, Conn.

Kalendoriai Gatavi

SPAUSDINU ĮVAIRIUS KALENDORIUS

Jau turiu naujų lietuviškų kalendorių dei 1928 m. Todei kviečiu biznierius ir šiaip agentus užsisakyti iš kalno. Agentams duodu gerą nuošimtį, kurie apsiimtų liuosame laike pardavinėti savo kolonijose tarpe lietuvių. Taipgikurie norėtų pasiųsti kalendorių savo giminėms Lietuvon, 1 kalendorius 25c., 5 už dolerį. Reikalaudami kalendorių siųskite ir pinigus money order arba pašto ženkleliais šiuo antrašu:

V. GILEVIČIUS

37 Hartford Ave. New Britain, Conn.

Tel. 3973

Įvairios Žinios Apie Įvairius Parengimus

AMERIKOS LIETUVIŲ VEIKIMAS

Rašo "Sandaros" Korespondentai

NEWARK, N. J.

Amžini parapijonų vaidai su kunigais sudemoralizavo lietuvių koloniją.

Vietos lietuvių veikimas yra silpnokas: draugijos ir kuopos sumokėjo, senesni veikėjai pailso, jaunesnių neatsiranda, tik Varpo koras laiks nuo laiko parengia vakarėli, o šiaip tautin. veikimas miršta. Pažangiems lietuviams didžiausia dirva, tik gaila, kad nėra kam dirbti. Dabar tokie laikai, kad kiekvienas savęs žiuri. Seniau lietuvių apgyventas buvo kampelis apie lietuvių bažnyčią Warwick, Jeferson, Nichols, Adams, Walnut gatvė ir New York ave. Daug lietuvių turėjo nuosavus namus, šiandien lietuviai pakrikę po visą didmiestį, namus pardavė italionams, seniau kur buvo Lietuvos kampelis, šiandien Italija. Tam yra ir priežastis.

Kun. Staknevičiui apleidus Newarką (negarbingai pasisavinęs parapijos turtą) vietos katalikai likosi nelaimingi su kunigais, nes per 10 metų laiko tarpe praėjo net 4 kunigai. Dabartinis 5-tas kun. Yakštys (mirė Harrison, N. J.) kun. Dabužinskas, kun. Saurusaitis, kun. Budravičius. Su kiekvienu dvasiškiu parapijonys santaikos neturėjo, vis pasidalinę į dvi grupes: vieni su, kiti prieš kunigus riaušes kėlė ir visi apleido Newarką su pykčiu. Dabartiniam kun. Kelmeliui pasisekė išbuti ilgiausia, jau apie šeštas metas, ir vis tie patys nesutikimai. Dalis parapijonų jį remia, kiti riaušes kelia, nori prašalinti. Paskutiniam laike priėjo prie to, kunigas susipyko su tulu bznierium už biznį. Čion ir prasidėjo aštri kova; grupė eina renka parašus prieš kunigą, kunigas parsikviečia diocezijos sekretorių (vyskupo nėra, miręs) kurs vieną nedėldienį išbarė parapijonus, ir liepė buti gerais katalikais, nekelti riaušių, nes Kelmelį paskyrė vyskupas ir jis čion bus toliai, koliai norės, bei jį diocezija laikys ir pasakė, kad jų parašai nieko nereiškia. Po tam vėl paskleista lapeliai per paštą ir šiaip viešose vietose, ragina parapijonus neduoti aukų nė cento, tad kun. Kelmelis pats išeis. Kaip ten nebutų, bet šita nuolatinė kova su kunigais sudemoralizavo visą lietuvių judėjimą, lietuviai išsiskirstė ir nenori susirinkti net į viešus parengimėlius, kurie dar laikas nuo laiko bandoma įvykdinti.

Gal kun. Kelmelis prasikalto tuliems parapijonams, bet diocezijos (vyskupo akimis žiurint jis yra geras kunigas ir niekuom nėra prasikaltęs vyskupijos tvarkai) ir parapijonų skundams nebetiki, nes čion prieš kiekvieną dvasiškį vis skundai, riaušės nuolat atsikartoja.

Atsižvelgiant į tai pažangieji lietuviai ypač Sandariečiai neprivalėtų maišytis į tą purvą, gal kun. Kelmelis negeras bet jį prašalinus ateis kitas, dar blogesnis. Kunigas bus, kol bažnyčia, ir rėmėjų bus. Vietos parapijonų neužganėdins nė geriausis kunigas, nes jie perdaug sudemoralizuoti. O ačiu patiems kunigams ir kataliku laikraščiams už tai. Visoki agitatoriai pjudė, kerštą ir neapykantą skleidė, kokius vaisius sėjo, dabar tokius turi valgyti ir tokią veikląą kolonija numarino. Kas džiaugiasi iš to?

Newarkietis.

PITTSBURGH, PA.

Mirė kun. Jonas J. Sutkaitis.

Šv. Kazimiero parapijos klebonas S. S. kun. Sutkaitis Pittsburge yra iškunigavęs turbut daugiau kai 30 metų. Tai buvo viena iš didžiausių parapijų Pittsburge. J. Sutkaitis buvo atvažiavęs iš Lietuvos, rodos, suvalkietis, buvo gana geras lietuvis patrijotas, net ...a parašęs labai patrijotingą veikaliuką "Išgama", kurs Pittsburge nekartą buvo sulošta Birutės choro, vadovaujant J. L. Senuliui. Taip pat kun. Sutkaitis yra prisidėjęs ir prie organizavimo lietuviškų organizacijų, sako buvęs pirmas organizatorius L. Mokslo Draugijos; nors seniai buvo jau pasitraukęs, bet L. M. D. pasiuntė vainiką kaipo pagerbimą savo buvusio kurėjo. J. Sutkaitis kaipo žmogus buvo geras finansierius, daugiausia jo pasidarbavimu yra įkurtas lietuviškas Bankas Politania State Bank ir Lithuanian Building & Loan Ass., kur jis visą laiką buvo direktorium ir jo vienatinė sesuo Agota Sutkaitis ir dabar yra kasierium. Taip pat kun. J. Sutkaitis nebuvo toks užsispyrėlis, kaip dabar jo vietiniai; kada buvo reikalas ką reikia veikti, visiems Pittsburgo lietuviams buvo pavyzdž. Pittsburgo 150 metų sukaktuvėms, kur lietuviai kaipo tauta yra puikiai pasižymėję, tai neklausė, ar prigulėt prie parapijos, bet tarėsi kaip mes visi lietuviai kartu galime pakelti lietuvių vardą. Žinoma, nėra žmogaus, kuris ir klaidų nepadarytų, taip buvo ir su nabašninku Sutkaičiu, kada po karo ir ypač pas Amerikiečius užsidegė Lietuvystės patrijotizmas, o čia ant nelaimės lenkė sesuo mokykloj numetė lietuvišką vėliavą, tai tas labai sujudino parapijonus ir čia kun. Sutkaitis padarė klaidą: vietoj tartis su parapijonais, jis pasikvietė kun. Magnus Kazėną, na ir kaip Kazėnas veikė, tai jau turbut žino ir visoji lietuvių visuomenė. Buvo ir muštynių ir teismų. Kas žinoma labai surervavo Sutkaitį ir dar patiko nelaimė. buvo išsisukęs koją. kur suvirš metus sirgo, o dabar gavo vėžio ligą burnoj, tai New Yorko ligoninėj ir mirė 30 d. Rugsėjo, sulaukęs 59 met. amžiaus. Palaidotas lietuvių šv. Kazimiero parapijos kapinėse. J. Virbickas

LAWRENCE, MASS.

Lawrence Lietuvių Lietuvos nepriklausomybės 9 m. sukaktuvių paminėjimo atskaita.

Čia gyvuoja ALT. Sandaros 12 kuopa ir nuo Lietuvos apsiskelbimo nepriklausoma valstybe čia Lawrence rupesniu 12 kp. kas metas buvo surengiama Vasario 16 šventė. Šiais metais Sandaros 12 kuopa manė, kad jau per 9 metus Lietuvai gyvenant nepriklausomu gyvenimu galėjo ir čia gyvenantieji Lietuviai tautiškai susipra-

...sti ir pažinti vilkus avių kailiuose, bet skaudžiai apsirikta.

12 kuopai pakvietus pažangiasias Lietuvių organizacijas apvaikščioti Lietuvos 7 metų nepriklausomybės sukaktuves musiškiai komunistai, kurie slepiasi po darbininkų literaturos draugija, virto tokiais "patrijotais", kad neprašyti atsiuntė savo delegatus į delegatų susirinkimą ir pasikarščiavus kiek didžiuma balsų tapo priimti ir gavo teisę dalyvauti nepriklausomybės paminėjime, norint ir negynusi Lietuvos nepriklausomybės, bet dar priešingai stengusis, kad Lietuvą paimtų Rusijos Sovietai.

Vasario 20 š. m. kaip 2 val. po pietų buvo sušauktas masinis susirinkimas, tapo aukų surinkta $30.07 iš kurių buvo $6.07 išlaidų. Lietuvių Ukėsų Kliubas svetainę suteikė veltui, Sandarai už atspausdinimą 500 plakatų $3.00, kalbėtojui Leonui Pruseikai pamokėta kelionė iš Bostono ir atgal $2.30 ir už išsiuntinėjimą Protesto Rezoliucijų 77c. ir likusius $24.00 pasidalino trys partijos, po $8.00

Delegatų iždininkas M. Stakionis išrašė čekius delegatų įstaigoms ir su šiuomi Lawrnece lietuvių delegatų veikimas užsibaigė.

Delegatų sekretorius,
Antanas Bagdonas.

Worcesterio žinios

Pranešimas

Vaikų darugijos Žiburėlio vakarinė mokykla jau atsidarys, pamokos prasidės seredoj 19 d. spalių, 7:30 vakare, Lietuvių svetainėj. Kurie turite vaikus, leiskite ton mokyklon pasimokyti lietuvių kalboj rašyti ir skaityti.

J. Gerdauskas.

ALTS. 16 kp. susirinkimas

Spalių 20 d. ALT. Sandaros 16 kuopa turės susirinkimą "Aušrelės" kambariuose 33 Millbury st. 8 val. vak. Atskirų pakvietimų nebus. Visi nariai atsikite, atidėliojimu nedarykite, nes prasidėjo žiemos sezono darbai, kuriuos reikia butinai nutarti.

16 kp. valdyba.

Atvažiavo iš Lietuvos

Šiomis dienomis atvažiavo iš Lietuvos ir apsigyveno Worcesteryje **p-lė Aleksandravičaitė iš Daugų**, atvažiavo pas p. Dirsą.

P. Zurlys iš Merkinės buvęs šaulys, atvažiavo pas p. Čekanauską, p. V. Čekanausko giminaitį.

P-nia Žvirblienė iš Gudelių atvažiavo pas vyrą; jos vyras yra buvęs S. V. kariuomenėje. Tad Worcesterio lietuviai sulaukė 3 naujų ateivių.

Bizniai

Jonas Kiela žinomas lietuvis ledo pardavėjas rengias ant žiemos visus aprupinti anglimis. Kurie reikalingi klauskite pas p. Kielą 441 Millbury st. Tefonas Park 134.

Nuosavybių pardavėjas

Petras Šimkus atidarė savo ofisą nejudomos nuosavybės pardavimo. Jis visų žinomas geras ir sąžiningas žmogus, teiks gerą patarnavimą. Ofisas pas M. Zizo barzdaskutyklą, 138 Millbury st. Gerų pasekmių.

Civinskas žinomas lietuvis biznierius, daug metų lietuviams tarnavęs, žiemos metu statys anglis. Kreipkitės telefonu: Park 4156 arba 340 Harding st.

Garnys aplankė šiomis dienomis Stasį Vaškelevičių, palikdamas sunų. Vaškelevičius yra žinomas lietuvių tarpe, baigęs Bostono Universiteto Teisių skyrių, o dabar išstatė kandidaturą į Common Counsil. Linkime kad sunų išaugintų geru lietuviu.

Vagystės.

Šiomis dienomis apvogtos kelios lietuvių krautuvės. Vagiliai dar nesugauti. Apvogė:

1. Juozo Krasinsko ir A. Kriaučelio krautuvę; išmušta langas ir apvogta.
2. P. Aimanavičiaus krautuvė. Nuostolių apie $10.00.
3. Lietuvių Korporacijos krautuvė.
4. A. Kundroto krautuvė.
5. Savicko krautuvė. Apvogta taip jau daug nelietuvių krautuvių.

Girdėjęs.

Girdėta Žinia

Antanas T. Jasaitis rengia didelį balių (Party) savo vasarnamy ant kranto Lake of Quinsigamond, Shrewsbury, Mass. atsibus Spalio (Oct.) 16, 1927, tai yra nedėlioj, po pietų.

Bus kviečiami lietuviai biznieriai ir draugai.

Mat tikslas yra, kad susipažinus daugiaus su Lietuvių biznieriais, nes Jasaitis nuėjo dirbti pas seną Worcesterio firmą: Mothers Bread Commonwealth Baking Co.

Uoslys.

Komunisto išpažintis.

Redakcijoj jau gauta, bet del velybo laiko negalėjo suspėti įdėti šiame numery. Ruošiame kitam.

KASSŽIN —

Ar kas pasirupins šią žiemą įsteigti vaikams lietuvišką mokyklą?

Ar tėvai, norinti pramokinti vaikus lietuvių kalbos, neras jiems kitos mokyklos, kaip parapijinę mokyklą?

Kur dingo Aušrelės vaikų choras ir mokykla?

Ar musų veikėjai nepames ieškoję tuščios garbės ir nepradės rupintis konstruktyviu veikimu?

Kuris iš trijų lietuvių kandidatų pateks į Worčesterio Miesto Tarybą?

Ar musų lietuviai profesijonalai vykdina savo reklamuojamą obalsį "lietuvis pas lietuvį?"

Delko pokily Bancrofte kalbėjo tik "tituluoti" worcesteriečiai?

Kiek daugiau "progresyviškų" davatkų nuprogresuos paskui grinorkėles gaut šventą palaiminimą bažnytėlėj?

Klaustukas.

LIETUVIŠKA DUONKEPYKLA
Mes kepame 6 rušių duoną, keikus ir pajus. Nepamirškite ir klauskit musų duonos.
A. Duda ir V. Staliauskas
75 WARD ST.
Worcester, Mass.

Telefonas Park 5873
Dr. J. C. Landžius
(SEYMOUR)
Lietuvis gydytojas ir Chirurgas
Ofiso valandos:
Iš ryto — 9-10 Po pietų —2-4
Vakare — 7-9.
35 TRUMBULL ST.,
Worcester, Mass.

SIENINIAI KALENDORIAI
Geriausi ir pigiausios kainos
Parsiduoda olselio kainomis
Taipgi apgarsinimų dalykai
O. J. KONCZANIN
136 MILLBURY ST.
WORCESTER, MASS.

UNITED
BEEF & PROVISION CO.
97-99 Millbury St.
Worcester, Mass.
Musų krautuvėj galite gauti visuomet šviežias mėsas. (40)

Joseph J. Dirsa
Teikiu patarnavimą laidotuvėm ir išrendavoju automobilius vestuvėm ir kitokiem pasivažinėjimam.
13 ELLSWORTH ST.
Worcester, Mass.
Tel. Cedar 4953.

Mother's Bread
COMMONWEALTH BAKING CO.
Worcester, Mass.
Geriausia duona ką galima pirkti Worcestery.

VARTOK SAVO
KREDITA
Mes užlaikome geriausią krautuvę, Department Store, kurioje parduodame visokius Forničius (Rakandus), kaip tai: Pečius, Lovas, Gramafonus, Vyram Siutus, Moterim Dreses, Laikrodžius, Automobiliam Tires (Robus). Kas tik reikalinga, klausk musų Departamente.
Vartok savo kreditą
American Supply Co.
78 FRONT ST., WORCESTER, MASS.

VALGOMŲ DAIKTŲ KRAUTUVĖ
Jeigu norite gauti geriausias mėsas ir kitus valgomus daiktus, tai užeikite į A. Kriaučialio ir J. Krasinsko krautuvę.
181 MILLBURY ST.,
Worcester, Mass.

SAUGOK GALVĄ IR VIDURIUS
Žmonės, kuriem skauda galvas arba kurių skilvis gerai nedirba, bus greit palengvinti, jei vartos Pepsenic Seltzer, kuris širdies visai neliečia. Galima gauti aptiekose arba siųskite 5c. stamponis del sampalo.
PEPSENIC SELTZER CO.
Worcester, Mass.

Telephone Park 5036
Dr. Samuel Lopatin
DENTIST
50 Trumbull Square
Worcester, Mass.

Tel. Cedar 6598
W. C. Harris, M. D.
Ofiso valandos: nuo 2 iki 4 po pietų ir nuo 7 iki 9 val. vakare.
106 MILLBURY ST.
Worcester, Mass

SAUGOK KOJAS
Mes paliuosuojam jusų kojas nuo visokių nemalonumų, kaip tai: kornų sumušimo, papadžių deginimo, mazolių sutrynimo ir kitokių nesmagumų. Norinti turėti sveikas kojas, pirkite čeverykus pas
WALK-MORE SHOE STORE
58 Millbury St. Worcester.
Užtikrinam, kad busit užganėdinti, nes tas žinoma per 15 metų musų praktikos.
Vedėjas R. J. Likšys

A. BUDREVIČIUS
Užlaiko dvi
APTIEKAS
122 Millbury Street ir 38 Providence St.,
Worcester, Mass.
Reikalui esant kreipkitės, nes gausite teisingus vaistus ir gerus patarimus.

Tel. Park 2470
BEN. MENDELSOHN
Advokatas.
ir registruotas notaras Lietuvos atstovybėj Atlieku visus legališkus darbus kaip Amerikoje, taip ir Europoj.
390 Main St. Room 931-932
Worcester, Mass.

GEORGE WIEGERT CO.
Užlaikome visokias mėsas, dešras ir virtas ames. Viskas dideliame pasirinkime.
275 GREENWOOD ST.
Worcester, Mass.

Lietuviškų Čeverykų Krautuvė
96 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.
Vinco Česnos krautuvėje visuomet galite gauti gerus čeverykus del visos savo šeimynos. Prieinamos kaino ir užtikrintas patarnavimas.

A. JUOZAPAVIČIUS
LIETUVIS GRABORIUS
Geriausis laidotuvėms patarnavimas ir prieinamiausiomis kainomis.
316 HARDING ST.
Worcester, Mass.
Tel. Cedar 2433-M
Vakare — 7-9.

Tel. Cedar 7206
A. J. KATKAUSKAS
Didžiausia Drapanų Krautuvė
ant Millbury St.
Vyriški ir moteriški drabužiai dideliame pasirinkime.
372-376 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.

RUKYKITE
C. C. A.
CIGARUS

Boston Beef & Provision Co.
Didžiausis olselis, kur galima gauti mėsos ir valgomų daiktų.
172 FOSTER ST.
Worcester, Mass.
Tel. Park 733 ir 298

PRAN. J. BUBLYS BOBBLIS
LIETUVIS ADVOKATAS
638 SLATER BLDG.
Tel. Park 2939
Namai, 51 Harlem Street (kampas Sterling St.
Tel. Cedar 1768-M Worcestery

VINCAS DEGUTIS
Generalis Kontraktorius
Budavoja naujus ir taiso senus namus. Patarnavimas visuomet geras.
15 ENGLEWOOD AVE
Worcester, Mass.

M. CIVINSKAS
Lietuvis Graborius
340 HARDING ST.
WORCESTER, MASS.
Tel. Park 4156
Patarnauju laidotuvėm ir išrendavoju automobilius įvairiems reikalams

ST. BAJERČIUS
(BAYERS)
Lietuvis Fotografas
Traukia paveikslas pavienių asmenų ir grupių
24 MILLBURY ST.
WORCESTER, MASS.

Juozas M. Čižauskas
PLUMERIS
Atlieku darbą užtikrintai
34 STERLING ST.
WORCESTER, MASS.
Tel. Cedar 1385-M

STERLING DAIRY MILK CO.
Ant kiekvieno pareikalavimo visiems pristatome į namus geriausį pieną ir smetoną. Reikalaudami šaukite telefonu: Park 7989 arba Park 2992.
3 KANSAS ST.
Worcester, Mass.

Ofiso tel. Park 3491
Namų tel.: Cedar 2863-W.
ADVOKATAS
IGNAS J. BARKUS
725 SLATER BUILDING
WORCESTER, MASS.
Lietuvos ir Amerikos registruotas notaras. Vedu civiliškas ir kriminališkas bylas visuose teismuose. Darau visokius legališkus dokumentus.

UNITED DAIRY SYSTEM, Inc.
Tel. Park 310
Near-by Milk & Cream
Pasteurized by Automatic Equipment
Also
Milk from Tuberculin Tested Cows
17 E. Worcester St. *Worcester, Mass*

Lietuviai Amerikoje

DAR APIE MOTERŲ SKYRIŲ

Aną dieną teko pastebėti ponios Liutkuvienės laiškelis "Sandaroje", kuriame ji išsireiškė pageidavimą, ar geriau sakant, ji reikalauja, kad butų sugrąžintas moterų skyrius "Sandaron". Tai yra puikus ir pagyrimo vertas reikalavimas. Bravo, už tai ponia Liutkuvienė.

Musų lietuvių laikraščiuose moterų klausimai yra begėdiškai apleisti. Tiesa, vienas, kitas laikraštis laiks nuo laiko patalpina skyrių užvardintą "Moterų Skyrius", bet jie tokie silpnučiai, kad klausimas, ar jie kiek naudos atneša ar visai ne. Juose be kelių receptų, kaip išvirt siokią tokią ar dar kitokią košę, daugiau nieks netelpa. Na ir keno čia kaltė? Redaktorių? Visai ne. Kaltė musų pačių moterų. Mes pačios apsileidę, nieko nerašome. Musų tarpe yra užtektinai apsišvietusių, gabių ir energingų moterų, kurios gali daug ką parašyti moterų klausime. Na, sukruskim rašyti moterys. Esu tikra, kad redaktorius musų raštus su didžiausiu malonumu patalpins laikrašty ir sugrąžins mums Moterų Skyrių, jei tik mes į jį prisiųsim raštų.

Lg—tė.

PITTSBURGHO MOTERIMS SANDARIETĖMS PASTABA

Skaitydamas "Sandaros" Nr. 38, pastebėjau keistą dalyką apie Pittsburgho moterų nusiskundimą kas link vadinamo tautiško kunigo; o tikroje prasmėje jis yra lenkų reformatų kunigas, katras dabartiniu laiku tautiškoje bažnyčioje klebonauja

Aš kaip gerai pažindams noriu patarti savo tautiečiams kas link Brazuko, katras šiandien pas Tautiečius klebonauja. Kada aš gyvenau Clevelande, Ohio, Brazukas dirbo kaipo barberis, skusdavo barzdas daugiausia lenkams. Atvykęs į Clevelandą susipažino su kun. Strazdu, kurs Brazą pradėjo kalbinti, kad eitų į kunigus.

Tuomet Brazas po trumpo laiko tapo kunigu, bet pas lietuvius negalėjo kunigauti, nes lietuviškai nemokėjo nei rašyti nei skaityti, tuomet prisiglaudė prie lenkų reformatų vyskupo ir garbino Dievą lenkų reformatų bažnyčioje bet dabar turbut jau pramokęs lietuviškai rašyti nes jau ir lietuviams kunigauja.

Man atrodo labai keistai kad musų tautiečiai duoda savo dvasios reikalus vest lenkų reformatų kunigams, ypatingai Sandariečiai, kurie yra tikri tautininkai; jeigu reikalingas kunigas, tai mes tautininkai turim užtenkamai tautišku kunigu, kurie patarnauja savo tautiečiams iš tikimai.

Man labai gaila, kad Pittsburgho Tautiečiai pasiėmė lenkų reformatu kunigą su gaspadine lenke ir savo sunkiai uždirbtais centais šeria lenku šeimyną.

Tautietis

RACINE, WIS.

Lietuvių kalbos mokyklėlė atidaryta.

SLA. 100 kuopa atidarė Lietuvių Kalboje vaikams mokyklėlę. Pamokos bus sykį į savaitę kiekvieną šeštadieni, pradžia 1:30 po pietų iki 4:30 p. p. Lietuvių Svetainėje. Tėvai leiskite čia augusius vaikučius mokintis lietuviškai, išmokę lietuvių kalbos ir jums geriau atjaus. Ta mokyklėlė buvo užlaikoma per du metus ALTS. Sandaros 35 kuopos, šimet pavesta SLA. 100 kuopai globoti.

SLA. 100 kp. laikytame susirinkime spalio 2 d. 2 v. p. p. Lietuvių Svetainėje prisiminta apie Dr. Jono Šliupo leidžiamus raštus Higijena ir Medicinos Istoriją. Nereikėjo daug aiškinti kaip tuojaus užsipreneumeravo p. K. Kisielius, Juozas Mežinis, aš pats ir keli pasižadėjo trumpame laike pinigus priduoti. Tikimės mažiausiai gauti Higijenai ir Medicinos Istorijai prenumeratorių 10.

Sandariečiai, mes turime ir šį tą dirbti, visos draugijos juda, mus sesutės kuopos imasi už didelių veikimų, neatsilikime ir mes. Negalėdami ką svarbesnio suruošti, ruoškime nors šokių vakarą vis dolerį, kitą uždirbsime ir tas bus gerai, kaip kad nieko.

M. Kasparaitis

LOWELL, MASS.

Vytauto kliubo pikninkas.

Spalių 1 ir 2 d. įvyko DLK. Vytauto Kliubo vasaros sezono užbaigtuvių piknikas, kurs tęsėsi net 2 dienas, tai yra šeštadienį buvo šokių vakaras, labai puikiai pavykęs, o sekmadienį privažiavo daug svečių iš Worcester, Lynn, Lawrence, Haverhill, Beverly, Manchester ir kt. Buvo garsinta, kad dalyvaus nepriguimingos parapijos iš Lawrence Panos Marijos choras, bet tas negalėjo atbuti. Taip pat buvo užkviesti iš Haverhill, Lawrence, Lynn kliubai, tik del trumpo laiko nespėjo susiverti, be to buvo pakviesti ant rugsėjo 24 d., o piknikas buvo perkeltas į Spalių 1-2 d. Oras abi dieni išpuolė puikus, tai nors programos kaip ir nebuvo, bet svečiai labai gražiai laiką praleido. Tai buvo šiemet pirmas tikrai nusisekęs piknikas.

DLK. Vytauto kliubas labai dėkoja svečiams už atsilankymą ir atspirašo, kad programa negalėjo įvykti kaip buvo norėta, tai pasižada atsiteisti kitą metą. Kliubas ir toliau nemano snausti. Štai Spalių 16 d. užkvietė Operetės Draugiją iš So. Bostono perstatyti "Užburtą Kunigaikštį". Loweliečiai tam perstatymui gausingai ruošias, nes jie neužmiršo, kaip gerb. Petrauskas perstatė "Kaminkrėtį ir Maluninininką'. Taipgi įvyks Kliubo bertainininis mitingas.

Daug svarbių nutarimų vykdoma, kaip tai įvesti pamokas lietuviams skaitymo, rašymo, gramatikos, aritmetikos nors po porą vakarų savaitėje. Mokytojauti apsiėmė gerb. S. Saulėnas. Į komisiją išrinktas Juozas Sadauskis. Taigi, mieli, Lowelliečiai, subruskime musų gerų veikėjų užmanymus remti.

Visa bėda, kad Lowely siaučia bedarbė 2 didel medvilnio fabrikai visai užsidaro, daug lietuvių netekę darbo yra priversti apleisti Lowelį. Viena čeverikų dirbtuvė tik gerai dirba tuotarpu.

Lowellietis

Kaip užlaikyti jaunatvę

Kaip išvengti ankstybos senatvės

Stengimasis nutolinti senatvę žinomas yra žmonijai nuo senų laikų. Viduramžyje buvo labai išgarsėjusios įvairios alchimjos ir astrologijos priemonės jaunystei palaikyti. Paskum išganymo ėmė laukti iš magnetizmo ir elektros. Bet visa tai nuėjo niekais. Tiktai medicinai supratus, jog visos priemonės turi buti atkreiptos ne į patį gydymą, bet į ligų pranykimą, šis dalykas tapo kuriokas aiškesnis.

Nenukrypimas nuo higienos nurodymų nė vienos gyvenimo valandėlės —štai tas išganymo kelias, kuriuo mes turime eiti. Supranta ma, higieniškai mes turime pradėti gyventi ne nuo to laiko, kaip į musų organizmą įsiskverbia nesveikata. Ne! **Sutinkamai su higienos reikalavimais žmogus turi gyventi nuo pat gimimo iki karsto lentos.**

Vaikai

Labai svarbu, ar kudikis yra maitinamas motinos pienu, ar gamintu maistu. Žinomas yr didelis marumas dirbtiniu budu maitinamu kudikių. O tie, kurie liekti gyvi, dažnai esti ma kraujai, silpnaviduriai. Kiekviena motina turi pati žindyti savo mažyčius. Ir tik jeigu tai visai negalima, tenka ieškoti kudikiui žindytojos. Jeigu aplinkybės visgi verčia griebtis dirbtinio maitinimo, tad reikia maitint kudikis karvės pienu, kiek reikiant jį praskiedus, Šiuo atvėju reikia vaduotis gydytojo nurodymais, kuris kudikį pažista. Nuo pusės metų kudikiui jau galima davinėti sriubos, kiaušinių, virtų daržovių, vaisių ir pyragaičių, virtų daržovių, vaisių ir pyragaičių.

Su mėsa nereikia skubintis. Tik kai kudikiui normaliai išsikala dantys, galima pradėt nuo antrų metų maitinti ir mėsa. Po truputį galima pradėti kudikį ilgainiui maitint ir paprastu maistu

Pirmaisiais metais kasdien reikia maudyti kudikį. Vanduo turi buti 28 laips. R šiltumo.

Vertas susidomėjimo ypač brendimo metas. Šiuo metu gimdytojams reikia apsaugoti savo vaikus nuo įvairios žalingos įtakos: nuo nešvankių knygų, erzinačių kino filmų, negerų pažinčių ir kitko. Pasipriešinti lyties geismui, trykštančiam šiuo metu, tenka vaikams duoti sveiko sporto ir fizinio darbo. Negalima taip pat leisti ilgai tvarstytis lovoje; 7-8 valandų miego visai pakanka.

Valgis

Daug mėsos suaugusiam žmogui gali pakenkti. Normalus mėsos kiekis per dieną 180 gramų. Valgyti mėsa reikia kartą dienoje, geriausiai per pietus. Geresnė yra virta mėsa, negu kepta ar šutinta. 2-3 kartus per savaitę reikia gaminti pietus be mėsos. Mėsos sriubos, apskritai, mažai tėra maistingos ir turi tik erzinamos įpriemonės pobudį. Gerai gali mėsą pakeisti žuvys; jų mėsą kur kas lengviau suvirškinama.

Kai kurios daržovės — tiesa, jų mažoka — turi žymų baltymų kiekį, pav.: žirniai, pupos, lęšiai ir tt.

Dažnai labai naudingos daržovės, kuriose daug geležies. Prie jų pridera: špinatai, kopustai, morkos, bulvės, baltosios pupelės, smydras ir kitos.

Pienas prideda prie geriausių maisto produktų ir turi visų trijų butinųjų maisto elementų: baltymų, riebalų ir angliodegių, taip pat jis lengvai yra suvirškinamas. Žalias pienas skanesnis, kaip virtas ir turi daugiau maistingų dalių. Bet gerti jis pavojinga todel, kad jame dažnai esti nuodingų bakterijų. Gerti nevirintas pienas galima tik tikriausiai žinant, jog karvės yra sveikos ir jog laikomos visos higienos sąlygos, kuriose turi buti dorojamas pienas: švarus inlai ir šalta, švari kamara. Labai gera retkarčiai pasitenkinti vien pieno maistu.

Sviestas lengviausiai iš visų riebalų yra suvirškinamas ir patartinas vartoti tiek vaikam, tiek suaugusiems.

Vaisių maistingumo reikšmė ne kokia. Yra, tiesa, kelios vaisių rušys, kurios, turėdamos daug cukraus, yra maistingos, butent: daulės, vynuogės.

Visi pagardinimai: pipirai, actas, garsvyčios erzinamai veikia gleivėtąją plėvę ir jų galima vartoti po truputį.

Dažnai valgo 5 kartus per dieną, bet suaugusiems sveikiems žmonėms visiškai pakanka ir 3-jų kartų.

Oda.

Odos priežiura sudaro labai svarbų higienos dalyką. Pro odą išgaruoja įvairios kenksmingos medžiagos ir, suprantama, reikainga tinkamai vilkėti, norint nesutrukdyti šio odos veikimo. Kad oda gerai veiktų, reikaliga, kad jos karpeliai butų neužteršti įvairiais nešvarumais ir atkrentančiais nuo viršutinio raginio odos sluoksnio žvyneliai. Tam dera šiltos tynės, kurios daromos 2-3 kartus per savaitę. Protarpiais patartina gerai paprakituoti. Šiam reikalui geriausiai tinka pirtis.

Drabužiai todel turi buti akytos medžiagos. Geriausi yra medvilnės audiniai: jie sugeria prakaitą ir pamažu jį išleidžia oran. Drabužiai neturi buti per šilti, jie per daug sukaitina kuną ir išlepina jį. Greitai einant visuomet reikalinga vilkėti lengviau.

Oras

Tyras oras tai tikras jaunystės ir sveikatos šaltinis. Todel kaimo gyventojai yra sveikesni ir sensta vėliau, kaip miestiečiai. Jeigu gyvenimo sąlygos neleidžia praleisti daug laiko tyrame ore, tai butinas reikalas bent kambarius gerai vėdinti.

Be oro, dar butinai reikalinga ir saulės šviesa. Saulė yra ne tik šilimos versmė, bet ji užmuša bakterijas ir sveikai veikia organizmą: mažta mažakraujystė, lengvėja dirksnių įtempimai; nekalbant jau apie saulės šviesos įtaką nuotaikai. Žmonės, kurie per ištisas savaites priversti sėdėti uždarytuose butuose, turi nors kartą savaitėje pakvėpuoti tyru oru ir pasišildyti prieš saulę.

Sportas.

Visos sporto rušys, jeigu žmogus yra pripratęs prie jo iš pat mažens, yra, be abejo, teigtinos, ir naudingos. Sportuojant veikia muskulai ir pripildo kraujo, visas medžiagų pasikeitimo procesas eina greitai, kvėpuojama pagreitintu tempu ir į plaucius giliai patenka švežiaus oro.

Nedaugeliui, tur but, yra žinoma vadinamoji kvėpavimo gimnastika. Ji ypač yra svarbi tiems asmenims, kurie neturi glimumo pakankamai išplėtoti ir sutvirtinti savo plaučių ir kvėpavimo raumenų. Kartą, du per dieną, tiesiai atsistojus, aukštyn pakėlus rankas ir sučiaupus burną daromi 3-5 gilus įkvėpavimai, o išleidžiant kvapa lenkiamas liemuo taip, kad pirštai liestų žemę. Šį pratimą iš pradžių daro 3-5 minutes, ilgainiui nuosakiai pailgina iki 10-15 minučių. Kvėpavimo gimnastiką patartina siaurakrutiniams, palinkusiems į džiovą arba į padagrą, taip pat nutukėliams. Visuomet turime kvėpuoti nosimi, ypač tai svarbu miegant.

DIRVA

"DIRVA" paliko politikas politikieriams; į tų visokių barnių ir polemikų vietą talpina gražias senoviškas pasakas kurios supažindina skaitytojų su senove ir su praeities istorija. Talpina bešališkas žinias iš viso pasaulio, paduoda aiškias žinias iš Lietuvos Talpina lengvus moksliškus pasiskaitymus, gražius linksmus juokus ir visų mylimas liaudies daineles. "Dirva" yra 8 puslapių savaitinis laikraštis, tarnaujantis apšvietai. Reikalaukite kopijos pažiurėjimui, gausite dykai. Metams $2.

"Dirva" turi išleidus naujų teatralių veikalų. Reikalaukit sarašo.

"DIRVA"
6820 Superior Ave.
Clevelend, Ohio.

Otto Stickel
Drapanų ir papuošalų apsirengimui krautuvė
Taipgi žaislų — lėlių ir kitų mažmožių.
3364 MICHIGAN AVE.
Prie 23-čios,
DETROIT, MICH.

MIKES LUNCH
VALGYKLA
Geras maistas, mandagus patarnavimas. Randasi Lietuvių svetainės name,
3566 Dix Ave.
DETROIT, MICH.

John Fellrath
ANGLIES SANDĖLIS
Pavelykite mums pripildyti jusų anglies šandę, nes dabar mes turime geriausios anglies.
3316 MICHIGAN AVE.
Detroit, Mich.

Aleksander Slowik
VAISTINĖ
Mes prirengiame vaistus atsargiai su aukštu patyrimu
7441 W. WARE AVE.
DETROIT, MICH.

PAVOJUS!
Pasirodžius pirmiems ženklams persišaldymo krutinėje, patrinkite vikriai su
DR. RICHTERIO
Inkaro Rušies
PAIN-EXPELLERIU
Vaisbaženklis registruotas S. V. Pat. Biure.
Persitikrinkite, kad Inkaro vaisbaženklis butų ant pakelio.
35c ir 70c vaistinėse, arba rašykite tiesiai į laboratoriją.
F. AD. RICHTER & CO.,
Berry & So. 5th Sts.,
Brooklyn, N. Y.

HARRY SYDNAM
PIRKITE PAS
Deimantus, Laikrodžius, žemčiugus. Sutaupysite nuo 15 iki 25%.
3408 MICHIGAN AVE.
DETROIT, MICH.

JOHN C. HARDER
KRIAUČIUS
Mes siuvame naujausios mados siutus, taipgi valome ir prosiname.
3525 MICHIGAN AVE.
DETROIT, MICH.

MICHAEL NARUSZEWICZ
BUČERNĖ IR GROSERNĖ.
Mes laikome šviežią mėsą ir parduodame žemesne kaina negu kitur. Taipgi groserio didelis pasirinkimas.
3613 MICHIGAN AVE. DETROIT, MICH.

GERIAUSIA DIRBTI SANDAROJE

Telefonas S. B. 0441
Lietuvys Advokatas
Veda visokias provas, kaip tai civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus pri pirkimo ir pardavimo.
PRANAS J. KALINAUSKAS
332 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Leary Kvietkius
Pristatome kvietkas šermenims, veselijoms taipgi ir bažnyčių papuošimams. Esame specialistai. Reikalaujanti kvietkų kreipkitės pas mus.
LEARY THE FLORIST
24 E. Main St.
Waterbury, Conn.
Tel. 2040.

Pranešimas Visiem
Gerbiamieji! Visokiuose reikaluose kreipkitės prie mus, nes mes užlaikom TAXI SERVICE, reikale patarnaujam dieną ir naktį už žemesnę kainą. Taipgi užlaikom krautuvę ir saldžių gėrimų del svetelių, prašome užeiti.
LEO. BARAUSKAS
10 John st. Waterbury, Conn
Telephone 4406

Residence Phone 8195
T. MATAS
REAL ESTATE AND LOANS
827 BANK STREET
Waterbury, Conn.

Lietuviai Tėmykit
Kadangi mes uždėjome duonkepyklą ir kepame net 6 rušių duoną, visokių rušių keikus, pajus ir pyragus ir pristatome į visas apielinkes kur kas reikalauja. Meldžiame pamėginti, busite užganėdinti.
(52)
BROOKLYN BAKERY CO.,
P. Krakauskas ir
Ig. Rakauskas, savininkai
123 GREEN ST.,
Waterbury, Conn.

ALLEN HOWE
DENTISTAS
Kambarys 17. Tel. connection
409 BROADWAY
South Boston

Dr. J. J. Zabarauskas
Lietuvis Optometristas
Išekzaminuoja akis ir pritaiko akinius
Kreipkitės vakarais
414 BROADWAY
S. Boston, Mass. Res. Tel. Talbot 586.

Telefonas S. B. 28-05-R
Lietuvis Optometristas
Išekzaminuoju akis, priskiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.
J. L. PAŠAKARNIS, O. D.
447 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O. D.
Akių Specialistas
399a BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Tel. So. Boston 0502
Paul J. Jakmauh, M. D.
(Jakimavičius)
509 EAST BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

VISIEM TINKA
Nors politiškam, ekonomiškam ir tautiškam klausime, lietuvių nuomonės skirtingos ir nesutinka, bet NAUJOKŲ CIGARŲ gerume tai nėra partijos nei ginčų, visi sutinka, kad cigarai yra geriausi ir labiaus juos myli rukyti ne tik lietuviai, bet ir svetimtaučiai po vardų JONO-JOHN'S CIGARS po 10c. arba Petro ir L. D. K. VYTAUTO po 15c. Štai faktas:
S. Reikauskas, 214 Schuikill av. Shenandoah, Pa. tukstančiais parsitraukė ir kaipo agentas pasekmingai pardavinėja. Rašo "Jus cigarai žmonėms labai patinka." J. T. Vaitekunas, 670 N. Main st. Brockton, Mass. jau penki metai ir nuolatos į savo didelę krautuvę gabeno, kaip ir J. Balsaviče į Wilkes Barre, taip W. A. Meškunas, kaipo agentas į Scranton, Pa. o p. L. G. Natkevičius, 41 Green st. Waterbury, Conn. žymus biznierius ir gerbiamas lietuvis NOTARY PUBLIC, rašo taip: Jonai Naujoke, nuo jus agento S. Senkaus, 21 Edwards st. nusipirkau jus cigarų ir jie kaip man taip ir mano kostumieriams labai patinka, rukydami džiaugiasi.
Daugybės privatiškų žmonių ir biznierių Brooklyne ir kituose miestuose taip ir rašo mums laiškus, dėkavodami už gerą išdirbimą cigarų. Todel gerbiami viengenčiai savo miestuose pas biznierius reikalaukit viršui paminėtais vardais musų cigarų restauracijose, užeigose, pas barberius, kliubuose ir štoruose. Mes prisiunčiam ir apmokam paštos lėšas, visur Amerikoje. Rukysite ir džiaugsitės. Adresuokite:
NAUJOKŲ CIGAR M'FRS
267 DIVISION AVE.
BROOKLYN, N. Y.

LIETUVIS DAKTARAS
Pasekmingai gydau senas ir užsisenėjusias ligas vyrų, moterų. Kaip tai: vidurių, kaulų, raumenų ir odos išbėrimas, nežiurint kokia jusų liga ir kaip ilgai jus sergate. Aš jums galiu pagelbėti su moderniškais budais, jeigu tik pildysite mano įsakymus.
DR. M. J. COLNEY
361 N. Main St. Waterbury, Conn.
Telephone 1375
Valandos nuo 9 ryte iki 8 vakare

NADAS RASTENIS
ADVOKATAS
700 West Lombard Street
BALTIMORE, MD.
Telefonai:
Butė: Gilmor 0361
Ofiso: Calvelrt 5896

Vietos žinios

SVEČIAS IŠ LIETUVOS.

Atvažiavo "Sandaros" bendradarbis p. I. Valaitis

Spalių 10 d. "Sandaroje" lankėsi atvykęs iš Lietuvos jaunas žurnalistas, "Sandaros" bendradarbis Jonas Valaitis.(Į Ameriką atvyko spalių 7 d. "George Washington" garlaiviu).

Svečias — namiškis, nes gimęs čia pat So. Bostone, 1904 m. gegužės m. 11 d. Dešimties metų budamas su tėvais 1913 m. išvyko į Lietuvą. Gyveno Lietuvoje, Latvijoj, Vokietijoj, Prancuzijoj, pervažiavo keletą Europos kraštų, ir pagaliau vėl grįžo Amerikon. Mokėsi daugiausia Lietuvoje. Yra lietuvių kalbos mokytojas, bet pamilęs žurnalistiką ir biznį.

Lietuvoje gyveno įvairiose vietose. Buvo "Lietuvos Ukininko" redaktoriaus padėjėju, "Jaunimo" redaktoriumi, Lietuvos Jaunimo Sąjungos centro reikalų vedėju ir "Trimito" biznio vedėju. Užsieny vertėsi kaip prekybos agentas.

Buvo Lietuvoje ir valdininkų, bet ponai tautininkai "del darbo sumažėjimo" paleido "atostogų".

J. Valaitis yra išvertęs nemaža ir parašęs beletristikos dalykėlių, bet susidomėjęs ir praktišku gyvenimu. Lietuvos moterys jam dėkingos už "Namų ruošos vadovėlį", kurį dar 1925 metais parašė.

Dabar apsigyveno pas savo tetėną sandarietį Antaną P. Naujokaitį, 193 L Str. So. Bostone.

Džiaugiamės sulaukę brangaus svečio iš Lietuvos. Šiuo laiku Amerikos lietuviams tokių žmonių daug reikia. Linkime jam geriausios kloties ir dirbti sandariečių eilėse kuoaktyviausiai. Tuo tarpu svečias besilsėdamas iš kelionės mielu noru papasakoja Lietuvos naujienų ir kelionės įspudžių. Kitam "Saros" numeriui turėsime daug žinių apie Lietuvos paskutinių dienų naujienas, kurių svečias gausiai parsivežė.

Bostono Sandariečiai rengia draugišką susipažinimo vakarienę ateinantį sekmadienį spalių 16 dieną 7 val. vakaro Sandaros salėj 327 E St., gerb. svečiui p. Jonui Valaičiui sutikti. Kviečiami dalyvauti kuo daugiausia svečių.

I APSKRITIES DIDYSIS KONCERTAS

Koncertas bus lapkričio 20 d., Lietuvių svetainėje, E Street. Programa bus plati, žada dalyvauti visos rinktinės Bostono ir apylinkių muzikalinės pajėgos. Plačiau bus sekamuose numeriuose.

Bostono Jaunųjų Lietuvių Kliubas

savo ruošiama spektaklį iš lapkričio 20 dienos nukelia vėliau. Priežastis tame, kad pasirinko pastatyti Karpavičiaus naujai parašytą amerikoniška komedija "Ekscelensijos". Tai bus Bostone naujiena.

Moterų kuopa veikia

Savo pereitame susirinkime, įvykusiame šio spalių 5 d. be daugelio kitų sumanymų ALTS. 78 kuopa nutarė spalių (October) 30 d. surengti Halloween party.

KUR YRA GABIJA?

Prasidėjo rudens sezonas, gyvumas iš laukų persikėlė po pastogių, visos draugijos pradeda rodyti gyvumą, įkelbia žiemos darbų planus ir tt. Kur yra garsioji Bostono Gabija? Kaip Chicaga didžiuojasi Birute, taip Bostonas Gabija. Gabija yra pati seniausia Bostono Lietuvių Kulturos draugija, įsisteigusi 1914 m. ir per jau 13 metų kelianti musų lietuvišką dainą. Jau seni metai, kaip Bostono Jaunųjų Ratelio veikėjai 1913 m. įsisteigė "Ateitį". Ateitis parkvietė gerb. Miką Petrauską ir 1914 m. jau tapo įkurta Gabija, kuri pradėjo pirmąjį muzikališką maršrutą su operetėmis "Birute", "Kaminakrėtis" ir "Adomas ir Jieva". Pirmasis Gabijos spektaklis buvo Bostono Opera House. Vyriausias roles valdė Palaima, Jurgeliunas, Miešlys, Mockus, Vytaitis, moterys buvo p-lė Kalinauskaitė, dabar p-nia Jurgeliunienė, Zabarauskiutė Martinienė, Mockienė ir kt. Jau pačioj pradžioj Gabija buvo puikiai susigiedojusi ir roles artistai vaidino be suflerio. Per tiek metu Gabija buvo kaip ir muzikos ir dainos simbolis Bostono lietuviams. Tik šiemet kaž kodel Gabijos negirdėti. Jos vedėju yra gerb. Dirvelis iš Worcesterio, kurs be to tenykščią "Aušrelę" veda, Gabijos pirmininkas yra bene ponas M. Biekša, kur dabar matyti visas yra atsidaves. kaip kas mano kad ant Gabijos kapo išdygusiai Operetės Draugijai. Išeina, kad Gabija nebeturi, kas ja su visa meile ir pasišventimu susirupintų. Ar taip yra? Gabijiečiai, prašom atsiliepti.

Suinteresuotieji

Nauji Laikraščiai

"Medford Mercury" kasdieninis vakare išeinąs laikraštis. Nr. 1 išėjo spalių 1 d. Ligi šiol per 50 metų laikraštis ėjęs savaitėj kartą. Pirmame dienraščio numery įdėti gubernatoriaus Fullerio ir majoro Larkino pasveikinimai, linkint laikraščiui geros kloties. Vedamajame sakoma, kad "Medford Mercury" tarnaus Medfordo miesto reikalams ir visaip rems jo spartų augimą.

"Dorchester News" naujas Bostono priemiesčio Dorchesterio reikalams skiriamas dienraštis, No. 1 išėjo.

Įdomu pastebėti, kad nežiurint, jog Amerikos laikraščių trustai turi rodos užėmę visą spaudos rinką, vis tik atsiranda dar naujų laikraščių. O kaip auga lietuvių spauda?

Pelė suardė parapijonkų susirinkimą.

Pereitą savaitę Brightone buvo štai koks atsitikimas: 200 vienos parapijos parapijonkų moterų laikė susirinkimą. Iš kaž kur susirinkimo salėje atsirado maža peliukė ir pradėjo bėgioti. Moterys ir merginos pamačiusios puolė į didžiausią paniką ir prasidėjo kliksmas. Vienos susikabino ant salės langų, kitos sulipo ant kedžių ir stalų ir per 15 minutų galvojo, kaip peliukę iš salės prasalinus. Pagalios atsirado viena drąsesnė mergina, kuri išdrįso ir užmynė ant peliukė ją nuspausdama. Kada peliukė buvo negyva, tai moterys nulipusios nuo stalų ir kedžių vėl per 15 minutų svarstė, kuri tą peliukę išmes laukan. Tuomi susirinkimas ir užsibaigė.

Nubaudė už užpuolimą mergaičių

Cambridge vienos mokyklos prižiurėtojas tapo nuteistas nuo 3 iki 5 metų kalėti už užpuolima 10 metų amžiaus mergaičių, kurios toje mokykloje mokinasi.

7 KP. SUSIRINKIMAS

ALTS. 7 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks pentadienį spalių (October), 14 d. savo svetainėje, 327 E St. So. Boston, Mass.

Visi nariai butinai dalyvaukite šiame susirinkime nes yra daug svarbių reikalų aptarti. Delegatai iš Apskričio suvažiavimo išduos raportus. Nariai, kurie esate užtraukę mokesius nelaukę malonėkite teiti ir apsimokėti. Kurie to nepadarys, tai su pabaiga šio mėnesio bus laikraštis sulaikytas. Visi dalyvaukite susirinkime. Prasidžia 7:30 val. vakaro.

Šaukia Valdyba

DORCHESTERIO KAMPELIS

TEIGKIM NAMŲ SAVININKŲ SĄJUNGĄ

Į pakeltą Dorchesterio kampely klausimą apie reikalą įsteigti Dorchesterio lietuvių nejudomo turto savininkų organizaciją norim plačiau atsiliepti.

Jei mes turėtume tokią organizaciją, kaip pavyzdžiui Chicagos lietuvių nejud. turto savininkų sąrysis, kur galėtume sueiti sykiu ir namų savininkai ir biznieriai ir profesionai, kur turėtume savo ofisą ir butų ten sudėti musų dokumentai, nereiktų mums jų bakse paloviuose atsitumdyti, galėtume visus apdraudimus (insurance) mokėti per savo ofisą ir daug žemesnėm kainomis kaip kad dabar per agentus. O kiek priseina ruimus išduoti. tai jau iš to visa savo ofisa išlaikytume. O dabar tai ką Joskis atvela tuo ir turime tenkintis, nes savo ofiso neturime ir esame priversti kreiptis pas žydus.

Mes galėtume užlaikyti savo apmokamą advokatą, kurs ristų nesusipratimus tarpe savininkų ir randauninkų gyventojų, taipgi peržiurėtų pirkimo pardavimo dokumentus ir nereiktu pakliuti į nežinomų mekleriu rankas, kaip dabar atsitinka. Budami organizuoti galima laikyti mitingus ir aptarti musų reikalus, o jų daugybės.

Žydai net šuilėj apie kasdienius biznio reikalus tariasi, o ką mes lietuviai darome, kad bendrai savo buvį gerinus? Delto kad neturime organizacijos. Todel Dorchesterio lietuviai susiburkime, o tada ir policija ir miesto valdžia su mumis kitaip skaitysis ir į meklerių rankas nebepapulsime.

Širšė

Kas atsitiktų? Viena ponia patikusi kokių 10 metų vaikėzą berukant cigaretą klausia: "Ką pasakytų tavo mamė, matydama tave rukant?" Vaikėzas tai atsakė: "O ką pasakytų tamstos vyras, matydamas kad gatvėj užkabinėji jaunus vyrus?"

VABALAI TURI RADIO APARATUS

Tiktai nesenai žmonija tesužinojo, jog pasaulio erdvėje visomis kryptimis kryžiuojasi ir pinasi elektrinės bangos. Tarp kitko patirta, kad ir žmogaus smegenys leidžia elektros bangas tokiu budu kaip ir bebvielis telegrafas. Bet mokslininkai dar toliau nuėjo. Betyrinėjant bevielę telegrafiją, telefoniją ir televiziją, jiems atėjo mintis išaiškinti kai kurių žemesniųjų gyvulių ir vabzdžių susižinojima iš tolo, kai nėra matomi susižinojimo budai, elektros bangų pagalba.

Senai pastebėta, kad kai kurie gyvulėliai ir vabzdžiai susižino viens su kitu per didelius atstumus. Pavyzdžiui, jei bitė suranda lauke gėlių, pilnų medaus, tai ji sukviečia tučtuojau ir savo drauges, kurios atlekia net už kelių kilometrų. Peteliškės nežinomu budu privilioja patinus per dėžės sieneles. Sraigė siunčia oran kaži kokį paslaptingą meilės šukį, į kurį iš visų pusių skuba patinai.

Daugelis entomologų, ypač vokiečių, stebėdami išvedė, kad daugumas vabzdžių ir kiti žemesnieji gyvulėliai turi savyje radio siustuvus ir imtuvus. Be bičių, kurių dar nenustatyta, koks organas gali buti radio aparatu, patirta, kad visų rušių peteliškės leidži radio bangas. Kai peteliškė pataitė išlenda iš lelytės, ii liekti nejudėdama gulėti, o tuo tarpu iš visu pusių prie jos sulekia patinai. Signalai, kurios siunčia pataitė, matyti, esti radio bangu ypatumo. Jų galia nesilpnėja net tada, kai peteliškė įdėta dėžutėn. Bet kai pataitė susirado patiną ir kur nors su juo pasislėpė, tai jau kiti patinai negali jos jokiu budu surasti, nes, matyti, ji tuomet nebesiunčia bangų. Radio siųstuvas sraigių pataičių ir radio siųstuvas sraigių patinų, matyti, yra jų galvos rageliai, kuriuos šliauždami jie kraipo, lyg norėdami ką sučiupti iš oro. Kartais užtinkamas didelis sraigių burys vienoj vietoj, kurių susiburimą galėtų išaiškinti tik radio bangų pagalba. Aklos sraigės vargu galėtu rasti kitokiu budu sau kelią į vieną vietą be radio bangų tarpininkavimo.

Tyrinėjimai šioje srityje dar tebeeina.

Prie daktaro.

"Ponas daktaras labai užimtas ir negalės priimti."

"Bet tamsta, čia yra skubus ir svarbus reikalas, kurs liečia pavojingą idiotą."

"Gerai, aš pranešiu daktarui, gal jis tamstą ir priims. Ar tamsta pats esi tas ligonis?"

SANDAROJE GERIAUSIA DIRBTI

BOSTONO OPERETĖS DR—GIJOS MARŠRUTAS

Montello, Mass., Subatoje, Spalio 15-ta, "Pirmosios Gegužės", Lietuvių Tautiškom Name, pradžia 7:30 v. vakare.

Lowell, Mass., Nedėlioj, Spalio 16-ta. "Užburtas Kunigaikštis" Salėje, po numer. 361 Bridge st., pradžia 7:30 val. vakare.

Delei platesniu žinių prašom tėmyti skelbimus.

Artisto Smuikininko ir Muzikos Mokytojo
ANTANO ŽIDANAVIČIAUS MOKINIŲ
KONCERTAS!
SEKMADIENY, SPALIŲ—OCT., 16, 1927,
Municipal Salėje, E. Broadway, So. Boston.
7 valandą vakare
Bilietų kaina: 50c., ir 35c.; vaikams 15 centų.
Viršminėtame koncerte dalyvaus apie 30 mokinių: smuikininkų ir pianistų. Gerb. tėveliams kaip leidžiantiems, taip ir norintiems leisti savo vaikučius muzikos mokyklon, patartina atsilankyti ant šio koncerto, kur bus proga asmeniškai persitikrint apie gabumus kaip mokinių, taip ir mokytojo.

PURITAN KEIKAI
Jei norite gerų keikų, tai krautuvėse reikalaukit Puritan keikų, kurios iškepa
PURITAN CAKE CO. INC.
1166-68 Cambridge St. Cambridge, Mass.

Lietuviška Aptieka
Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų. Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai dykai.
D. CABITT
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

P. J. AKUNEVIČIUS
LIETUVIS GRABORIUS
Suteikia geriausį paskutinį patarnavimą
Už pilną pagrabą galima apsieiti su $80 ir augščiau už didelius, o už vaikus nuo $20 ir augščiau. Pigiai ir gražiai.
Ofiso ir gyvenimo antrašas:
826 E. 6-TH STREET SOUTH BOSTON, MASS.
Tel. S. B. 4486.

REAL ESTATE

CAMBRIDGE
Parsiduoda Bučernė ir Grosernė, lenkų apgyventoj vietoj. Kuris lietuvis, moka lenkų kalbą, gali daryti gerą biznį. Savininkas serga ir nori greit parduoti. Kreipkitės pas **B. Kontrimas, 545 Broadway, So. Boston Mass. Tel. S. Boston, Mass. 0605.**

SO. BOSTONE
Proga pirkti gerą namą trijų šeimynų 14 kambarių su visais įtaisymais, ir su piazais, geroje vietoje arti vandenio. Kaina $9200.
Trijų šeimynų 11 kambarių namas, ir trijų karų garadžius. Kaina tik $5500
A. P. Davulis,
366 Broadway,
So. Boston, Mass.

B. KONTRIM
LIETUVIŠKAS CONSTABLE
Real Estate, Insurance Broker
ir Justice of the Peace
545 E. BROADWAY
Tel. S. Boston 0605
Gyvenimas 120 Marine Rd.
Tel. S. Boston 2483-W
So. Boston, Mass..

PINIGU PASKOLA
Jei jums reikia pirmą ar antrą žo ar didelio mortgage už žemesį nuošimtį gali gauti pas mus taipgi perku antrus mortgages
P. J. KAY,
Room 508
10 Tremont St Boston, Mass

LIETUVIŲ VAIKAMS MOKYKLA
Tėvai malonėkite pasiųsti savo vaikus į **Lietuvių Kalbos Mokyklą,** kurioje bus mokinama Lietuvių kalba, dainos ir rašyba.
Taipgi atsidaro **Nedėlinė Mokykla,** kurioje bus mokinama dora, religija ir dainos.
Pirmutinė pamoka prasidės pėtnyčioj, Oct. Spalio 9, 1927, 12 valandą ryte.
Siųskite savo vaikus į Lietuvių M. Žinyčią, kampas 4th ir Atlantic sts. So. Boston, Mass.
Didelis vaikų koncertas
Nedėlioje, Oct.-Spalio 9, 1927, 7:30 val. vakare, Lietuvių M. Žinyčioje, kamp. 4-th ir Atlantic sts., So. Boston, Mass., bus didelis **susirinkimas** su koncertu ir namarginimu. Įžangos nebus. **L. M. Ž. Komitetas**

LIETUVIŠKA DUONKEPYKLA
Je norite tikrai skanią Lietuvišką Duoną ir Keikus valgyti, tai pasipirkite pas mus.
131 C St., So. Boston, Mass
A. Čiaplikas, savininkas.

TITUS P. GREVIS
ARKITEKTAS ir INŽINIERIUS
Padaroju namus pagal užsakymą, padaryju visokius plenus, išmieruoju žemę, gaunu permitus del garadžiu, daryu viską pigiai, gerai ir gražiai. Bile reikalais užeikit pas mane, patarimai uždyką.
395 BROADWAY SO. BOSTON.
Tel. So. Boston 2340

Tel. So. Boston 2795 R
NEW ENGLAND CLEANSING & DYEING CO.
350 Broadway So. Boston, Mass.
Drapanas paims ir atveš dykai
Pašaukite per telefoną

Negirdėtas Atsitikimas!

1.
NEPAPRASTAS DALYKAS
Šiomis dienomis pas mus pateko ant pardavimo dviejų šeimynų medinė stuba, su penkių automobilių garadžium City Pointe, ant E. Sixth Street, netoli L Street. Keturi kambariai ant pirmo laipsnio ir penki ant antro. Maudynės, šiltas vanduo, elektras, priešakiniai piazai. Gera proga žmogui, kuris turi vieną arba daugiau automobilių, arba užsiimantis automobiliu taisymu. Randų atneša netoli $100 į mėnesį. Prekė $8800
Matyk A. J. Kupstis, Savininką.

2.
GUDRIAM ŽMOGUI
Proga papirkti gerą trijų šeimynų namą, visai prieinama prekia, ant 210 Silver Street So. Boston. Yra gazas, elektras, skalbimo vietos, (set tubs) viskas naujai įtaisyta. Pirmas morgedžius $2500 Co-op Bank. Į mėnesį randos atneša $57.45. Prekė $4200. Susimeškite su savininku. A. J. KUPSTIS

3
NAMAS S. BOSTONE
Šešių šeimynų, dvidešimts septyni kambariai. Randų atneša $780 į metus. Prekė $4500.

4.
$4500
Medinis šešių šeimynų namas ant Silver Street, So. Boston. Yra gazas, atskiros parėdalinės kiekvienaj šeimynai. Randos atneša $75.00 į mėnesį. Pirmas morgedžius $3000

5.
LAIKAS PIRKTI ANGLIUS IR MALKAS
Neužmirškite, jogei rudens ir žiemos laikas artinasi. Paprastai imant angliai ir malkos pabrangsta, tadgi neatidėliokite, įduokite savo "Ordedius". Kreipkitės pas
A. J. KUPSTIS
332 W. Broadway So. Boston, Masss
Tel. S. Boston 1662-1373

J. PETRUŠKEVIČIUS
Laisniuotas Graborius.
Laikau automobilius del Veselijų, Krikštynų ir šiaip pasivažinėjimo, pigiau negu kiti.
162 BROADWAY
So. Boston, Mass.
Ofiso tel. S. Boston 0304-R
Res. tel. S. Boston 0304-W

Namų telefonas Univ: 1463-J
A. O. SALNA (SHALNA)
LIETUVIS ADVOKATAS
Baigęs du Universitetu, Cornel University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.
"Darbininko" Name, (2-ros lubo
366 W. BROADWAY
So. Boston. Tel. So. Boston 35

Telefonas: So. Boston 4768
DR. BALABAN
GYDYTOJAS IŠ RUSIJOS
Chirurgas ir prie gimdymo.
374 Dorchester St.
So. Boston, arti Andrew Sq.

Dieną ir naktį Tel. University 8831-W
D. A. ZALETSKAS
GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS
877&488 Cambridge st. Cambridge, Mass.

K. ŠIPLAUSKO
APTIEKA
Kurioje galima gauti visokie gyduolių ir įvairių šaknų. Reikale kreipkitės.
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Klauskite apie musų dalinį išmokėjimo planą.
POWERS & MEHEGAN
PLUMBERUOJAME, ĮVEDAME ŠILIMAS IR GESĄ
463 WEST BROADWAY ARTI DORCHESTER ST
SO. BOSTON, MASS. Tel. So. Boston 4593.